Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 11 декабрь жума

Сотувда эркин нархда № 243 (2024)

ЁЗУВЧИ МИНБАРИ

ДАХЛДОРЛИК ҲАЯЖОНИ

«Ўзбекистон буюк келажак сари» китобини ўқиб...

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг яқинда чоп этилган «Ўзбекистон буюк келажак сари» номли янги китоби маънавий ҳаётимизда содир бўлган энг қутлуғ ҳодиса ва тарихий воқеадир. Китобнинг халқаро миқёсда ҳам кенг эътибор қозонаётганининг ўзи фикримизнинг ёқимли далилидир.

«Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли», «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли», «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида», «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асарларини жамлаган бу ноёб китобда шундай идрок, шундай сиёсатдонлик, шундай донишмандлик, шундай бир жозиба борки, ўқишни бошлашинг билан тугамагунча қўлдан қўйгинг келмайди, ўқиган саринг ватандош сифатида зеҳнинг, идрокинг, қарашларинг ўткирлашиб бораётгандай, кучингга -куч қўшилаётгандай, ўзингни янада бардам сезаётгандай ҳис этасан!

Чуқур ўзгаришлар ҳаётимизга шиддат билан кириб бораётган, содир бўлаётган туб силжишлар, уйғоқ қалб қувончлари, армонлари дунёнинг қиёфасини ҳафталар ва ойлар аро янгилаётган ҳозирги дониш, ғоятда нозик, шахдам одимлаётган замонда яшаш ҳар бир раҳбар, ҳар бир зиёли, ҳар бир оддий киши учун ниҳоятда масъуллашиб бораётганини юрак-юракдан сезмаган киши борми?!

Бугунги кунда фақат ғофил кишигина ўзини бундан хабарсиз тутади, ғофил кишигина лоқайд яшайди. Китоб ҳар бир кишини ўз ўтмишига, бугунининг қандай ўтаётганига, келажак йўлларига беихтиёр қаратади. Китобни ўқиб бўлиб ҳам уни ёпгинг келмайди, у сени сўроққа тутаётгандай бўлади, энг аввало, Худо олдида, қолаверса, ўз виждонинг олдида, Ватанинг, устозларинг, фарзандларинг олдида ҳисоб бергинг, ютуғинг нима, нуқсонинг нима — аниқлагинг келади.

Ана шу сабоқ, ана шу дастур, ана шу эҳтирос бағрида туриб, бу китобни ёзиш нима учун зарур бўлиб қолганлигини ва чиндан зарурлигини кўнглимдан ўтказдим. Ўртага қўйилган мақсадлар, буюк келажакни яратиш ҳаракатлари, кураш жараёнлари, танланган йўналишлар йўлйўриғи худди башорат даражасида ёзилганини вақт ўтган сари ҳаётнинг ўзи кўрсатаяпти. Хавфсизликни ва ривожланишни таъминлашга, барқарорликка, собитқадамликка қандай эришяпмиз? Қўшниларимиз, хусусан, Марказий Осиё минтақасидаги бошқа давлатлар кечираётган мураккаб, ғоят кескин муаммолар нима?! Мустақилликни қўлга киритганимиздан буён нимага эришдик ва нимага эришолмадик? Мамлакатимиз жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнини қай даражада эгалламоқда? Халқ эркинлиги ва жипслигининг илдизлари қаерда? Бундай чек-чегарасиз саволлар жавоби офтобдай аниқлик билан айтилган, таҳлил этилган бу қимматли китоб ҳақиқатдан ҳам зарурат меваси эканини қайта-қайта такрорламасам, уни ўқимаслик дунёдан, чин инсон бўлиб кун кечиришдан, меҳру оқибатдан, одамийликдан, келажак ишқидан, гўзалликдан, мардона ғурурдан бебаҳралик эканини айтмасам, назаримда, хуморим ёзилмайди.

Президентимиз Ислом Каримовнинг онгу қалбимизга нурдай қуйилган иборалари билан айтганда **«фарзандларимиз, келажак авлодлар биздан шу ўлкани, шу муқаддас заминни яна ҳам бой , кучли ва қудратли ҳолатда қабул қилиб олишлари учун, биз буюк аждодларимизга нисбатан қандай миннатдорчилик туйғуларини ҳис этаётган бўлсак, ўғил-қизларимиз, келажак авлодлар ҳам бизга нисбатан шундай миннатдорчилик туйғуларини ҳис этишлари учун лозим бўлган ҳамма ишни қилиш — бизнинг фуқаролик бурчимиздир»** деб кўнглига тукканлар, ўз фаолиятини шу мақсадга йўналтирганлар орасида ўзим борми, сен ва у борми?! Ватан учун, халқ учун, келажак учун, худди Ислом Абдуғаниевич Каримовдай куйиб-ёняпмизми? Мустақилликнинг, озодликнинг, халқимизнинг қадрига етяпмизми? Бир-биримизга ҳурмат, бир-биримизга оқибат, эътиқод, садоқат, бир-биримизга яхшилик қилиш, кўнгил олиш қон-қонимизга авлод-аждодлардан мерос эканини ёддан чиқариб қўймаяпмизми?! Кечагина маънавий дунёси пок ва бой бўлиб кўринган, ҳаёт гўзаллигини, одамийликни, ҳалолликни, ҳақликни нозик ҳис қилганлиги, ўзини кўпчиликка бахшида этганлиги учун кўтарилган баъзи кишилар нега адашади, нега босар-тусарини билмай қолади, нега нафс қулига, нафс югурдагига, нафс чўрисига айланиб қолади? Таъмагирлик, очкўзлик, хушомадгўйлик, қўрқоқлик, лоқайдлик, худбинлик, бахиллик, мақтанчоқлик, димоғдорлик, ҳиссизлик уларга қаёқдан ёпишди? Нега унутади, нега инсон бўла туриб, инсонийликни, ҳатто ҳаётини унутади?! Яшашдан маъни қани, маънавият қани?!

Ислом Каримовнинг беором қалби, бахтимизга толиқмаслиги, ҳамиша жўшқин ғайрати, матонати, ниҳоятда пок нияти, даъвати, дунёни ўзида жам этган қарашлари, мамлакатимиз тақдиридан, дунёвий ҳамжиҳатликдан тортиб, ҳар бир фуқаронинг тақдиригача, энг кичик масалаларгача — ҳамма-ҳаммасига ҳам эътибор ва адолат билан ёндашишлари бизни ўйлатаяпти, кўзимизни каттароқ очишга ундаяпти, уйғоқлик бағрида тутяпти.

Президентимизнинг янги китоби умуман ҳозирги тараққиёт олдимизга қўяётган кўпгина жиддий муаммоларга теран жавоблар беради. Бу китоб халқимиз дунёқарашини янги босқичга кўтаради, маънавиятини тарбиялайди, у ҳаммамиз учун дастурий ҳаёт дарслиги бўлиб қолаверади.

Йўлдош СУЛАЙМОН

Азалдан ота-боболаримиз чорвачиликка яхши даромад манбаи ва савобли иш сифатида қарашган. Чунки бунда қилаётган ишингдан эл ҳам, ўзинг ҳам манфаат кўрасан.

Шу сабабдан бўлса керак, бугунги кунда «Муҳаммадсаийд» фермер хўжалигини Балиқчи туманидагилар яхши билишади. Ҳозир хўжалик қарамоғида 50 бош қорамол парвариш қилинмоқда. Улардан соғиб олинган сут бу йил 36 тоннани ташкил этди.

СУРАТДА: фермер хўжалиги бошлиғи Муҳаммаджон Мелибоев.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

СУРАТЛАРДАГИ ҲАҚИҚАТ

Бир асрдан ортиқ тарихий воқеалар ва инсон изтироблари акс эттирилган фотосуратлар авлодлар ўртасидаги маданий узилиш ва тўсиқларни йўқотишга ёрдам беради. Кеча пойтахтимиздаги «Илҳом» театрининг кўргазмалар залида очилган «Одамлар ва уруш» номли сайёр фотосуратлар кўргазмаси ҳар ҳолда ана шундай таасурот қолдиради кишида.

«Одамлар ва уруш» — халқаро Қизил Хоч қўмитаси архивидан олинган юздан ортиқ суратлардан ташкил топган коллекциядир. Кўргазмага ташриф буюрганлар қуролли можароларнинг 130 йиллик тарихини ўз кўзлари билан кўрадилар. Мана бир йилдирки, ушбу кўргазма Россия Федерацияси, Грузия, Арманистон, Озарбойжон, Украинанинг кўпгина шаҳарларини «айланиб» чиқди ва ҳамма ерда ўтмишдан янграган фарёд каби бир нидо уйғотди.

1949 йил 12 августда қабул қилинган Женева Конвенцияларига биноан халқаро инсонпарварлик ҳуқуқларини барча давлатларда тарғибот этиш ҳамда ушбу ҳуқуқларнинг бажарилиши устидан назорат қилиш халқаро Қизил Хоч қўмитаси зиммасига юклатилган. Мазкур Конвенцияларга ҳозирги кунда дунёнинг 180 та давлати қўшилган. Ўзбекистон ҳам 1993 йил 3 сентябрда унга қўшилиб, шу йилнинг ўзида Тошкентда халқаро Қизил Хоч қўмитасининг Марказий Осиё бўйича ваколатхонаси очилган эди. Республикамиздаги Қизил Ярим ой жамияти ҳам мамлакатимиз аҳолиси орасида халқаро инсонпарварлик ҳуқуқларини тарғиб этиш мақсадида халқаро Қизил Хоч қўмитаси билан ҳамкорлик қилиб келади. Юқорида тилга олинган фотосуратлар кўргазмаси ҳам ана шу ҳамкорликнинг мевасидир.

Кўргазмага ташриф буюрган уруш қатнашчиларидан бири таъкидлаганидек, минглаб одамлар уруш ҳақидаги расмларни, қурбонларнинг аламли юзларини, тўлиб-тошиб кетган даҳшатни кўргани келдилар. Буларни кўргач эса, тинчлик, осойишталик инсон учун нақадар бебаҳо неъмат эканлиги ҳар бир кишига яққол намоён бўлади. Мазкур кўргазма одамда шундай ҳаётий хулосаларни уйғота олиши билан қимматлидир.

Кўргазма 20 декабргача давом этади. Кўргазманинг очилиш маросимида Бош вазир ўринбосари Ҳамидулла Кароматов қатнашди.

Озод БЕК,
«Халқ сўзи» мухбири.

Олий Мажлис сессияси олдидан

АХЛОҚ ДОИРАСИДАН ЧИҚИЛМАСА...

Олий Мажлиснинг бўлажак сессияси кун тартибига «Реклама тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг киритилганлиги ҳар бир оила турмуш тарзига ижобий таъсир ўтказиши муқаррар. Чунки рекламанинг ахлоқ ва одоб тамойилига айланган нормаларга тажовузидан ҳимояланиш чораларини таъминлаш лойиҳада бош вазифалардан бири қилиб қўйилган.

Ҳақиқатдан ҳам кейинги йилларда ёритилаётган рекламалар одоб доирасидан анча чиқиб бораётган эди. Қонун лойиҳасида улардан кўпчилигининг чекланиши, баъзи ҳолларда ҳатто таъқиқланиши белгилаб қўйилгани айни муддао бўлди. Жумладан, телевидение ёки радиодаги рекламани олайлик. Яхши бир концерт тинглаётганингизда, спорт дастурини кўраётганингизда ўртада узиб, реклама берилиши ғашга тегарди. Энди эса бундай рекламани бериш қирқ беш минутлик дастур давомида бир марта, бошида ёки охирида деб тартибга солиниши назарда тутилмоқда. Ўн олти ёшгача бўлган болаларга мўлжалланган кўрсатувларда эса реклама таъқиқланади. Яхши бўлди. Ана шу моддага **«урф-одатларимизга мос тушмайдиган, айниқса, қадриятларимизга путур етказадиган, аёл иффатини масхаралайдиган турли кўринишдаги рекламалар таъқиқланади»** деган яна бир жумла қўшиб қўйилса, айни муддао бўларди. Чунки айрим тадбиркорлар, фирмалар ўз молини ўтказиш учун «зангори экран» орқали француз атирини, совунини, ҳинд чойини, Бразилия кофесини аёлни кўз-кўз қилиш орқали реклама қилишда давом этмоқдалар. Ёки аёл кишининг гинекологик жиҳозлари, аёлни оздирадиган дори рекламалари тинимсиз берилаяпти. Пул учун қилинаётган бундай ҳаракатлар миллий ахлоқ меъёрларига асло тўғри келмайдик-у.

Аёл иффати, одоби хусусидаги минг йиллик тарихий, шарқона анъаналарни бузиш кимга керак?

Лойиҳанинг «Нотўғри реклама» деб аталган 10-моддаси ҳам кўпчиликка манзур. Унда рекламани ноаниқ, икки хил маъно англатадиган, бўрттириш тарзида бериш таъқиқланади, дейилган.

Кўча-гузарлардаги рекламаларни олиб кўрайлик. Ҳозир сигарета рекламаси ҳар бир ўзбек маҳалласигача кириб борди. Қонун лойиҳасининг 21-моддасида тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликлар рекламаси уларни чекиш ёки ичишдан кўриладиган зарар ҳақида огоҳлантириш билан қўшиб олиб борилсин, дейилган. Амалда эса ундай эмас. Жиззах шаҳрининг «Ором» бекатида катта бир рекламага, тўғрироғи манзарали «полотно»га кўзингиз тушади. Унда серқуёш ўлкамиз ноз-неъматларидан ёзилган дастурхон атрофида хушнуд ўғил-қизлар карнай-сурнай чалиб базм қурмоқдалар. Пастига «Истиқлол айёмингиз муборак» деб ёзилган. Тепасида эса бир қути сигарета, ёнида «Хон — шубҳасиз бизникидир» деган битик. Бунинг маъносига қандай тушуниш мумкин? Шаҳарда шунга ўхшаш пала-партиш реклама ёзувлари истаганча топилади. Қонун лойиҳаси муҳокамаси даврида маънавият идоралари ҳеч бўлмаса шундай бетартибликларни бартараф қилишса бўлмасмикан? Ахир, бундай рекламалар ёш авлод тарбиясига, руҳиятига салбий таъсир ўтказади.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Молдова Республикаси Президенти П.К.Лучинскининг Ўзбекистон Республикасига ташрифи тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан Молдова Республикаси Президенти Петру Лучински 1998 йил 17-18 декабрь кунлари расмий ташриф билан Ўзбекистон Республикасига келади.

ОНАЛАР САЛОМАТЛИГИГА ЭЪТИБОР

Давлатимиз ижтиомий сиёсатининг устувор йўналишларидан бири оила мустаҳкамлигини таъминлаш, оила аъзолари саломатлигини яхшилаш, айниқса, туғиш ёшидаги аёлларни соғломлаштиришдан иборатдир. Мамлакатимизда бу борада катта миқёсдаги ишлар амалга ошириляпти. Аммо туғиш ёшидаги аёллар ўртасида ногиронликнинг, асаб касалликларининг кўпаётганлиги тиббиёт ходимлари олдига долзарб вазифалар қўймоқда. Зеро, соғлом фарзанд дунёга келиши учун, аввало, она саломатлигини мустаҳкамлаш лозим.

Биринчи Тошкент давлат тиббиёт институтида ўтказилган "Фарзанд кўриш ёшидаги аёлларда учрайдиган асаб касалликлари" мавзуидаги республика илмий-амалий анжумани ҳам айнан шу муаммога бағишланди. Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Республика неврология илмий маркази ва Ўзбекистон невропотологлари илмий-тиббий жамияти томонидан ташкил этилган бу анжуманда аёлларда асаб касалликларига ташхис қўйиш ва даволаш, уларга амбулатория шароитида неврологик хизмат кўрсатиш даражасини ошириш масалалари муҳокама этилди.

Анжуманда Бош вазир ўринбосари, республика Хотин-қизлар қўмитасининг раиси Д.Ғуломова сўзга чиқди.

(ЎзА)

ҚИШЛОВ: АҲВОЛ ҚАНДАЙ, ЧОРВАДОР?

ЧЎПОН ДАРДИНИ КИМ ТИНГЛАЙДИ?

Томди тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Жарлиқасин Асубаев қабулидамиз. Суҳбатимиз туман қоракўлчилиги равнақи, мавжуд муаммолар хусусида борарди. Эшик очилиб, ичкарига 50 ёшлар чамасидаги киши бош суқди.

— «Томдисавдо» ҳиссадорлик жамияти раиси Шаки Достмурадов, — дея у кишини бизга таништирди. Ҳол-аҳвол сўрашгач, Шаки Достмурадов Асубаевга қараб: «Мен бевақт кирдим шекилли, кейинроқ келарман» — деди.

— Тўхтанг, бу кишилар қишга тайёргарлик билан қизиқишаяпти, савол-жавоблар айнан сизга тааллуқли.

— Мен ҳам шу масалада келган эдим. Бундан икки ой бурун қишлов учун зарур бўлган маҳсулотларни олишимиз керак эди. Ҳануз ололганимиз йўқ.

— Нега энди? — савол ташладик биз. Ҳиссадорлик жамияти раиси ҳушёр тортди. Бир бизга, бир ҳокимнинг биринчи муовинига қараб олди. Асубаев унга:

— Гапираверинг, бу кишилар ҳам билиб қўйгани яхши, — деди.

— Бизнинг Томдида энг олис овуллар туман марказидан 400-420 чақирим узоқликда жойлашган. Қор тушгач, у томонларга бориб, чўпонлар ҳолидан хабар олиш жуда қийин. Шу боис октябрь ойининг охирларига қолдирмай узоқ овуллардаги чўпон отарларига ва дўконларга ун, ёғ, гуруч, шакар, иссиқ кийим, телпак, этик, фонус, лампа шиша каби маҳсулотларни етказиб беришимиз керак. Вилоятдагилар эса ҳамон жим. Нимани кутишяпти, ҳайронман, — деди Шаки оға.

— Вилоят ҳокимлигида бу борада бирор бир чора, тадбир белгиланганми? — сўраймиз ундан.

— Шу йил 16 сентябрда вилоят ҳокимининг 157-сонли махсус фармойиши қабул қилинди. Унда 1998 йил 4-чораги ва 1999 йилнинг биринчи чораги фондлари ҳисобидан чорвачилик туманларига озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотларни муддатидан олдин етказиб бериш «Вилоят матлуботсавдо» ҳиссадорлик компанияси бошқарувига, ажратилган фонд ҳисобидан «Навоийдон маҳсулотлари» давлат акциядорлик уюшмасига 3 минг 130 тонна ун, 100 тонна гуруч, шу жумладан, бизга 550 тонна ун, 20 тонна гуруч берилиши топширилган. Нимагадир ҳанузгача хотиржамлик. Дардимизни кимга айтишни билмаймиз, — дея сўзини якунлади Достмурадов.

У кишининг сўзларини тинглаб, Учқудуқдаги бир воқеа тафсилоти ёдимизга тушди.

Йўлимиз тушиб, Учқудуққа, аниқроғи, туман прокуратурасига борган эдик. Бир қанча чўпонларни чақириб прокуратура ходимлари тергов қилишаётган экан. Улар орасида тумандаги олис хўжаликлардан бирида ферма мудири бўлиб ишлаётган танишимиз бор эди.

— Биласизларми, чорва моллари нима учун камайиб кетди? — деди у бизга.

— Айтишларича, яйловларда об-ҳаво ноқулай келиб, ўтўланларнинг бўлмаслиги, шекилли.

— Йўқ, бу бир баҳона. Манову чўпонларни ҳам бу ерга бекорга чақиришган. Уларнинг гуноҳи нима, болаларини, оиласини қишдан эсон-омон олиб чиққанлигими? Уларнинг ўрнида сиз ҳам бўлсангиз, шундай қилардингиз.

— Гапингизга тушунмаяпмиз, — дедик унинг сўзини кесиб.

— Ҳозир ҳаммасини тушунтириб бераман, — деди у.

Унинг айтишича, 1995 йилда яйловларнинг унумдорлигини қайта тиклаш, озуқа базасини мустаҳкамлаш мақсадида вилоятда чорва туёқ сонини вақтинча камайтириш тадбири ўтказилган. Учқудуқ, Конимех, Томди, Нурота туманларидаги қўйлардан 400 минг бошини «Ўзгўштсутсаноат» корхоналарига, 250 минг бош қўйни Самарқанд ва Бухоро вилоятлари хўжаликларига сотишга қарор қилинган. Буни баҳона қилиб, айрим раҳбарлар кўрсатилганидан ҳам кўпроқ миқдордаги қўйларни арзимаган нархларда пуллаб юбориб, ўз ҳамёнларини қаппайтирган. Қўйлар ҳатто насияга ҳам бериб юборилган. Ҳозиргача кўп хўжаликлар бу қўйларнинг пулини ололмай, овора бўлиб юришибди. Туёқ сонини ҳам тиклаб бўлмаяпти. Вилоятнинг собиқ раҳбарлари, айрим савдо ташкилотлари эса бу борада умуман масъулият сезишмади. Қолаверса, олис яйловлардаги чўпонлар озиқ-овқат маҳсулотлари, қишки кийим, оддийгина чироқ шишаси билан ҳам таъминланмади. Чўпонлар қишда қийналиб қолишди.

1995-1996 йилларда Қизилқумда қор кўп бўлди. Олис яйловларга озиқ-овқат маҳсулотлари вақтида етказиб берилмади. Бундан фойдаланган айрим инсофини ютган «тадбиркорлар» чўлда, қорда юришга мўлжалланган қудратли техникаларни ижарага олиб, уларда ун ташиди. 50 килолик бир қоп унни 5-6 та қўйга алмаштириб кетаверишади. Айтсам ишонмайсизлар, ҳатто бир қоп унга 8 та қўйни алмашган одамлар бўлди. Нима қилсин, дўконда йўқ. Баҳоргача келмаслигига кўзи етади. Болалари очдан ўлсинми, ахир? Ана энди ўзингиз айтинг. Кимни тергов қилиш керак, кимни суд, — дея алам билан сўзини тугатди у.

Юртбошимизнинг халқ депутатлари Навоий вилояти кенгаши навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқи давомида нимага бунчалар куйиб-пишганлари, «юрагимни бўшатишни истардиму, майли...» деганларининг асл сабабини ҳис қилгандай бўлдик.

Президентимизнинг **«Бизнинг халқимиз жуда олийжаноб, унча-мунча қийинчиликларни писанд қилмайдиган, ҳар нарсадан ҳам нолийвермайдиган халқ. Шу сабабли бирортасидан ҳол-аҳвол сўрасанг, энг ночор ҳолатда ҳам «худога шукур, яхши» деб жавоб беради. Лекин, азиз биродарлар тушунинглар, ҳар қандай сабру тоқатнинг чеки-чегараси бор, халқимизнинг бундай тантилигини, бағрикенглигини суиистеъмол қилмаслик керак»,** — деган сўзлари айнан шу воқеаларга нисбатан айтилган эмасми?

Дарҳақиқат, у танти бўлмаса, сабру тоқатли, бағри кенг бўлмаса, қаҳратон аёзли кунларда бирорта вилоят ёки туман раҳбарининг қадами етмаган жойда барча қийинчиликларга чидаб келармиди? Тергов бериб юрган ўша чўпонлар ўз жонини, болаларини сақлаш учун бутун отарни ташлаб туман марказига ёки шаҳарга кетиб қолиши мумкин эди-ку? Лекин у ундай қилмади. Аёзли кунларда ҳам отарни ташлаб кетмади. Бугун ночорликдан сотган бўлса, эрта баҳорда ўрнини тўлдиради. Бунга у ишонади.

Ана шу фикрларимизни Томди тумани ҳокими биринчи муовини Асубаев билан ўртоқлашдик. У киши бош ирғаб маъқуллади ва бизда ҳам бўлган бундай ҳолатлар, деди.

Чўпон дардини кимга айтсин. Айтишни ҳам истамайди.

Эҳ, соддагина чўпоним, наҳот газета ўқимасанг, радио тинглаб, телевизор кўрмасанг. Биз ғалла мустақиллигига эришиб қўйдик. Сенга етказиб берилиши керак бўлган гуруч, ёғ — ҳаммаси ўзимизда бор. Вилоятдаги масъул раҳбарлар истаса, бир зумда ҳал қилишади. «Навоийдон маҳсулотлари» корхонаси раҳбарларининг 10 қоп гуручни бир амалдорнинг тўйига ҳадя этиб юборганини наҳот газетада ўқимадинг?! Бу қоп-қоп гуручлар кимларнинг ҳисобидан эканлигини билмадингми?

Асубаев вилоят ҳокими фармойишининг нусхасини бизга тутқазди. Унда барча чорвачилик туманлари қаторида «Томдисавдо» ҳиссадорлик жамиятига қиш мавсумида автотранспорт воситаларининг юк ташиш имкониятлари чекланганини ҳисобга олиб, 25 минг нуфузга эга туман аҳолисига 550 тонна ун, 20 тонна гуруч, 62 тонна шакар етказиб бериш кўрсатилган. Умуман, вилоят бўйича чорвачилик туманларига қишлов олдидан 3 минг дона пахтали пиджак, 4 минг жуфт кирза этик, 3 минг дона телпак, 2 минг дона чироқ, 1 минг 600 дона фонус, 10 минг дона чироқ шишаси, 3 минг 130 тонна ун, 100 тонна гуруч, 331 тонна шакар етказиб берилиши керак. Бу ишларнинг бажарилишини назорат қилиш вилоят ҳокимининг ўринбосари зиммасига юклатилган.

Биз ушбу мақоламизга нуқта қўйган пайтимизда «Вилоятматлуботсавдо» ҳиссадорлик компаниясидан чорвадорлар учун қишловда зарур бўлган озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлар муаммоси ечилганини, тез кунларда овулларга ва отарларга етказиб берилишини айтишди. Бу пайтда олис яйловларни қалин қор қоплаган эди...

Ислом ХУДОЙҚУЛОВ,
Ўзбекистон радиосининг Навоий вилояти бўйича мухбири.
Парда ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БУЮК ИПАК ЙЎЛИ ТИКЛАНМОҚДА

Президент Ислом Каримовнинг ташаббуси билан тикланаётган Буюк Ипак йўлининг Қорақалпоғистон ҳудудидан ўтувчи қисмида коммуникация тармоқларини ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Жумладан, Устюрт саҳроси узра ўтувчи "Қўнғирот-Бейнеу" халқаро автойўлининг 330 километрли қисми бунёд этилмоқда. Хўжайли шаҳрида халқаро андозаларга мос автокемпинг иш бошлади.

Қадимий йўлнинг Элликқалъа мавзеидан ўтувчи қисмида ҳам кенг кўламли қурилиш ишлари авж олмоқда. "Беруний-Бўстон" автомагистралининг 37-километрида бунёд этилаётган ҳалқа йўли ҳам бу борада катта аҳамиятга эга. У Тўрткўл, Беруний ва Элликқалъа туманлари ҳудудидан ўтиб, умумий узунлиги қарийб 50 километрга етади.

Бу ерда қурилиш ишларининг бошланиши муносабати билан тантанали митинг бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси Т.Камолов сўзга чиқди.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

МИНИТЕХНОЛОГИЯЛАР КЎРГАЗМАСИ

Қарши шаҳридаги мусиқали драма театри биносида «Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича ихчам ускуна ва минитехникалар» халқаро ҳудудий кўчма кўргазмаси очилди. Илгари бундай кўргазмалар Тошкент, Наманган, Бухоро ва Жиззах шаҳарларида ўтказилган эди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Қашқадарё вилояти ва Қарши шаҳри ҳокимликлари томонидан ташкил этилган мазкур кўргазмада Исроил, Италия, Болгария, Туркия мамлакатларида тайёрланган гўшт, сут, дон маҳсулотларини қайта ишловчи механизмлар, уларни қадоқлашга мўлжалланган машиналар ва бошқа ускуналар намойиш этилмоқда. Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларидаги кичик ва ўрта бизнес, деҳқон ва фермер хўжаликлари вакиллари мавжуд экспонатлар билан танишибгина қолмасдан, хорижий фирмаларнинг мутахассисларидан маслаҳат ҳамда тавсиялар олиб, машина-ускуналарни келтириш бўйича шартномалар ҳам тузмоқдалар.

Бу ерда, шунингдек, кўргазма дастури доирасида «Ўзбекистоннинг сармоявий сиёсати, кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш» мавзуида семинар ҳам ўтказилди.

И. ЎТБОСАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

САОДАТНОМА

ВАТАН АЁЛЛАРНИ ЭЪЗОЗЛАЙДИ

Шу йилнинг 5 декабрида пойтахтимизнинг «Туркистон» саройида Асосий Қонунимиз — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 6 йиллигига бағишланган тантанали маросимда Президентимиз сермазмун маъруза қилиб, жумладан, келаётган янги 1999 йилни Аёллар йили деб аталишини таклиф этдилар. Телевизор экранлари орқали кўриб турдик: бу таклифни залда ўтирганлар оёқларига қалқиб, гулдурос олқишлар билан кутиб олдилар. Бугун биз яна шунинг ҳам шоҳидимизки, Йўлбошчимизнинг бу ташаббускор ғояси бутун халқимиз томонидан зўр мамнуният ва чуқур кўнгил қониқишлари билан қабул қилинди.

Бутун Ўзбекистон аҳли ўз аёлларини ана шу улуғ воқеа муносабати билан муборакбод этмоқда. Аслини айтганда, давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган бу ғоя жамики ватандошларимизнинг ва ҳар биримизнинг айнан кўнгил тўридаги энг эъзозли, энг табаррук ҳис-туйғуларимизни ўзида мужассам этганлиги билан чуқур аҳамиятлидир. Чунки Аёл, бу — бошимизда меҳр-оқибат нурини сочиб турган бувижонларимиз, азиз онажонларимиз, опа-сингилларимиз, умр йўлдошимиз, жону-жаҳонимиз бўлган дилбар қизларимиздир. Уларнинг ҳар бири эъзоз-эҳтиромга, энг юксак ва оташин меҳр-муҳаббат ҳис-туйғуларига лойиқ инсонлардир. Биз уларни эъзозласак — ўзимизни эъзозлаган бўламиз. Ватанимизни, жамиятимизни эъзозлаган бўламиз. Чунки Президентимиз айтганларидек, **«минг йиллар давомида ҳар қайси жамиятнинг маданий даражаси ва маънавий баркамоллиги аёлларга бўлган муносабат билан белгиланади».** Шарқда эса аёлларга юксак эҳтиром азалий анъаналарига эга.

Шу эҳтиром ва меҳр-муҳаббат оғушида узоқ тарихимизда ўзбек аёллари орасидан не-не буюк инсонлар етишиб чиқди. Уларнинг ҳар бири ўзларининг юксак камолоти, салоҳияти, истеъдоди ва ёрқин инсоний фазилатлари билан халқимизни етуклик пиллапояларидан бир қадар баландга кўтарди. Президентимиз маърузасида тилга олинган Тўмарис, Бибихоним, Гулбаданбегим, Зебунисо, Нодира, Увайсий, Анбар отин ва бошқа мукаррама аёлларимизнинг ёрқин сиймолари порлоқ юлдузлардай абадиятга нур сочиб тураверади. Кейинги асрларда ҳам аёллар орасидан бундай нодираи замонлар кўплаб етишиб чиқди. Бугунги ҳуррият кунларида Зулфия, Сорахон Эшонтўраева, Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева,Фозила Сулаймонова, Бўритош Шодиева, Дилбар Ғуломова, Нозима Деҳқонхўжаева сингари номи қитъаларга тарқалган машҳур аёлларимизни чексиз фахр ва ғурур ҳис-туйғулари билан тилга олишдан мамнунмиз.

Истиқлолга эришган Ўзбекистонда аёлларимизнинг жамиятдаги ўрни ва мавқеини янада мустаҳкамлаш, уларнинг бахту-саодатини сарбаланд қилиш, инсонлик шаънини улуғлаш борасида янада кенг имкониятлар очилди. Президентимиз ташаббуси билан 1997 йилнинг Инсон манфаатлари йили, 1998 йилнинг Оила йили деб эълон қилиниши бизда ҳамма нарса Инсон учун, унинг бахту-саодати ва равнақи учун, деган улуғ ғояларга амалий тус берди. Шу мақсадга қаратилган давлат дастурлари ишлаб чиқилиб, кўпдан-кўп савобли ишлар амалга оширилди. Йўлбошчимиз таъкидлаганларидек, Аёллар йили Инсон манфатлари ва Оила йилида амалга оширилган катта ишлар ва тадбирларнинг мантиқий давоми бўлади. Худди шу мақсадда махсус давлат дастури тайёрланади. Кечагина матбуотда эълон қилинган Президентимизнинг шу масалага доир Фармойиши Аёллар йилида давлат миқёсида амалга ошириладиган кенг кўламли, хайрли тадбирларга берилган оқ фотиҳадир.

Хуллас, Аёлларни эъзозлаш масаласи давлатимизнинг инсонпарварлик сиёсати даражасига кўтарилганлигига гувоҳ бўлиб турибмиз. Бундай эъзоз бугун ва бундан кейин ҳам давлатимизнинг, ҳукуматимизнинг, жойлардаги ҳокимликларнинг ва кенг жамоатчиликнинг асосий вазифасига айланади.

Бошланаётган Аёллар йили, уларга юксак инсоний эҳтиром ва эъзозлар йили, меҳр-мурувват, гўзаллик ва нафосат йили ҳаммамизга муборак бўлгай, азиз ватандошлар!

Михли САФАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Мамлакатимизда мутассади давлат ва нодавлат ташкилотлар томонидан аҳоли (оналар ва болалар)ни соғломлаштириш юзасидан мунтазам чора-тадбирлар белгиланиб, тегишлича бажариб келинмоқда. Шуниси аниқки, аёллар саломатлиги билан боғлиқ бўлган турли хил муаммоларнинг ечими кўп жиҳатдан хотин-қизларнинг, оналарнинг ўзига боғлиқ. Аммо аҳолининг, оналарнинг саломатликлари, бўлажак фарзандлар — генофонд саломатлигини мустаҳкамлаш борасида олиб борилаётган сайъ-ҳаракатларни ҳали етарли даражада, деб айта олмаймиз. Шу ўринда бир муҳим саволни беришга тўғри келади: ўз саломатлигини муҳофаза қилиш, ўз авлоди, фарзандлари, насл-насабини соғломлаштириш борасида аҳолининг ўзи томонидан қандай чора-тадбирлар кўрилмоқда, саломатлик авваломбор инсоннинг ўзига боғлиқ эканлигини барча тўла тушуниб етдимикан?!

МАЪНАВИЯТ ВА СОҒЛИҚ

Халқаро Соғлиқни сақлаш ташкилотининг статистик маълумотларига кўра, зиёлиларнинг ўртача яшаш даври (ёши) умуман саводсиз ёки кам (чала) саводли кишиларнинг ўртача яшаш даври (ёши)дан бир неча йилга кўп экан. Бунинг ҳеч ажабланарли жойи йўқ, нега деганда, онги юксак, илмли, маданияти юқори бўлган ўқимишли кишилар ўз саломатлиги ҳақида қайғуради, тўғри фикрлайди, қолаверса, шахсий гигиена қоидаларига ҳамиша риоя қилади, касалликларнинг олдини олиш чораларини кўради,организм учун нима заруру, нима фойдали эканлигини яхши билади.

Болалар саломатлигини сақлаш масаласи нафақат соғлиқни сақлаш ташкилотларининг, балки энг аввало оила аъзоларининг барчасига тааллуқли масаладир. Буни англаш керак. Соғлом турмуш тарзини шакллантириш, ўз саломатлиги ва насл-насаби саломатлиги учун қайғуриш, тозаликка, шахсий гигиена қоидаларига, режимга риоя қилиш, табиатни асраш, атроф-муҳитни соғломлаштириш фақатгина юксак маънавиятга эга бўлган инсонларгагина хосдир.

Юксак маънавият эса, чекланган бир муддатда ва муҳитда пайдо бўлмайди. Ҳурматли Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганларидек: **"Маънавият инсонга она сути, ота намунаси, аждодлар ўгити билан бирга сингади".**

Жамият тараққиётининг асосий кучларидан бири аёллар — оналар эканлигини инобатга олсак, етук ва баркамол соғлом авлодни тарбиялашда уларнинг зиммасида алоҳида маъсулият борлигини таъкидлаш жоиз. Айниқса ўсмир қизлар аҳволи, уларни соғломлаштириш, касб-ҳунар ўргатиш, уларнинг илм олиши, ҳуқуқий ва тиббий саводхонлиги, маданияти ва маънавиятини ошириш каби масалалар билан жиддий шуғулланиш ҳаёт тақозосидир. Чунки улар келажакда нафақат жамиятнинг фаол қатнашчиси, балки энг муҳими, бўлажак оналардир, фарзандлар тарбиячисидир. Бола тарбиясида онанинг ўрни ўзгачадир. Онанинг жисмоний ва маънавий саломатлик даражаси, маданияти, ҳаётга, жамиятга, меҳнатга бўлган муносабати, умумий дунёқараши ва ҳоказолар унинг фарзандида ўз аксини топади. Шунинг учун ҳам тарбиячининг ўзини — бўлажак оналарни, қизалоқларни тарбиялашга, уларни эркин фикрлашга, ўз-ўзини ҳимоя қила билишга ўргатиш чораларини кўриш мақсадга мувофиқдир.

Айрим ҳолларда халқимиз орасида ёшлардан, ўз фарзандларидан норози бўлаётган ота-оналарни ҳам учратиб қоламиз. "Қарс икки қўлдан чиқади", "Қуш уясида кўрганини қилади", дейишади. Ҳеч кимга сир эмас, агар туғма қобилияти, салоҳияти бир хил бўла туриб, бир неча бола турлича муҳитда тарбияланса, улардан турлича дунёқарашга, ақл-идрок ва маданиятга, маънавиятга эга бўлган инсонлар етишиб чиқади. Бу ўринда қуйидаги савол туғилади: ота-оналар ҳар доим ҳам ўз фарзандларига тегишли меҳр-муҳаббатни, эътиборни, тарбия ва маънавиятни бағишлаяптиларми?

Минг афсуски, бунинг учун ҳамиша ва ҳамма оилада ҳам имконият, шароит ва маънавий иқлим етарли даражада эмас. Маънавияти юксак, тафаккури илғор бўлган, мустақил фикрлай оладиган ота-оналар ўз шароитларидан, имкониятларидан, салоҳият ва қобилиятидан келиб чиққан ҳолда фарзандлар сонини (оилани) ҳам режалаштиради, ўз оила аъзоларининг ҳар томонлама етук ва баркамол бўлиши учун интилади, оилада соғлом турмуш тарзи, мўътадил турмуш маданиятини, оиланинг ибратли маънавиятини шакллантиради.

Сўнгги йилларда, ҳали ўзи болалик гаштини суриб улгурмаган, организми тиббий жиҳатдан ҳам, маънавий жиҳатдан ҳам она ёки ота бўлишга тайёр бўлмаган фарзандларни уйлантириб қўйиш ёки турмушга узатиш, шундай қилиб ногирон болалар туғилиши, эрта туғиш туфайли балоғатга етмаган она организмининг баъзи бир касалликларга чалиниши ва айрим ҳолларда ёшликдан ногирон бўлиб қолиши ҳоллари кўзга ташланаяпти.

Бинобарин, турмуш қурадиган ёшлар нафақат жисмонан етук бўлиши, балки турмушнинг аччиқ-чучугини тасаввур қила олиши, оқ-корани ажрата билиши, мустақил фикрлай олиши, керак бўлса, маълум бир касб-ҳунарга эга бўлиши ва ўз оиласини иқтисодий жиҳатдан таъминлашга қодир бўлиши, ўзи яшаб турган мамлакатда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ва маънавий-мафкуравий ислоҳотлар жараёнини тушуниб етиши керак.

Айрим ҳудудларда кенг тарқалган ҳолат: яқин қариндош (опа-сингил, ака-ука, хола-амаки)лар фарзандларининг турмуш қуриши кўнгилсиз оқибатларга, масалан, туғма ногиронларнинг кўпайишига олиб келмоқда.

Ана шуларнинг ҳаммасига инсонлар орасида юксак маънавиятни, маданиятни таъминламай,онгли турмуш тарзини ривожлантирмай туриб, чек қўйиш мумкин эмас.

Агар биз юқорида санаб ўтилган ва ҳаётда учраб турган айрим иллатларни ақл-идрок билан ўз вақтида бартараф этмас эканмиз, келажак бизни кечирмайди, ёш авлодни — генофондни бутунлайига соғломлаштиришга эриша олмаймиз. Бунинг учун омма орасида, оилаларда тинимсиз тарғибот, ташвиқот ишларини олиб бориш, айниқса, бу борада нодавлат ташкилотлар фаолиятини кучайтириш лозим.

Маълумки, республикамиз аҳолисининг ярмидан кўпини хотин-қизлар ташкил этади, ана шу аёлларнинг аксарияти яшаш шароити унчалик қулай бўлмаган қишлоқ жойларида истиқомат қилади. Қишлоқ аёлининг оғирини енгил қиладиган, унинг ўзи ва фарзандлари саломатлигини муҳофаза қилишга кўмаклашадиган турмуш шароитини мўътадиллаштириш масаласи кўпгина ҳудудларда ҳанузгача ҳал этилмаган. Аксарият ҳудудларда маданий-маиший хизмат кўрсатиш нуқталари фаолияти, қишлоқ жойларидаги мактабгача тарбия муассасаларини замон талабларига кўра жиҳозлаш ва ушбу масканларга болаларни максимал даражада жалб этиш ҳали талабга мувофиқ эмас. Қишлоқ хўжалигида банд бўлган аёллар меҳнат маҳсули ҳам шаҳар, ҳам қишлоқ аҳолисининг турмуш фаровонлигини ошириш учун хизмат қилаётган бўлса-да, маҳаллий мутасадди давлат ва нодавлат ташкилотлар томонидан уларнинг ташвишини камайтириш учун тегишли шароитлар яратилмаяпти. Оналар эртадан кечгача далада банд бўлса, уларнинг болалари билан, маънавий ва маданий тарбияси билан ким шуғулланади?

Биргина соғлиқни сақлаш тизими ходимлари, хотин-қизлар ва бошқа нодавлат ташкилотлар кучи билан соғлом турмуш тарзи ва генофонд саломатлигини таъминлаш қийин, албатта. Шу боис, жамоатчилик кучидан, аҳоли орасидаги, намунали оилалардаги фаоллардан ҳар жойда ва мунтазам фойдаланиш кўзланган мақсадга олиб келиши мумкин. Халқимизнинг саломатлик даражасини дунёдаги энг тараққий этган мамлакатлар кўрсаткичларига тенглаштириш чора-тадбирларини фақат ҳамкорликда тузилган режалар, фақат ҳамжиҳатликда бажариладиган ишлар билангина амалга ошириш мумкин.

Зуҳра БОТИРОВА,
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг оила, оналик ва боликни ижтимоий муҳофаза қилиш котибияти етакчи мутахассиси, тиббиёт фанлари доктори.

ШЕЪРИЯТ ВА МУҲАББАТ МАЛИКАСИ

Мумтоз адабиётимизда аёлнинг ҳусну латофати, ақлу дониши, хусусан, оташин муҳаббати марок билан куйланиб келинган. Шоирлар, адиблар аёл муҳаббатига достонлар бағишлаганлар. Чунки аёл қалбидан ўрин олган шу мўъжаз муҳаббатда улуғвор куч бор. Аёл муҳаббати ўзи кўнгил қўйган кишисини улуғ ишларга илҳомлантиради, унга меҳрини бахш этади.

Алишер Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достонида Ширин Фарҳодга қарата: «Менинг аёллик номимни оқлаб, сенга садоқат сақлаб юришим бахтимдир» деганини эслайлик. Севгани Фарҳодга шамолни ҳам раво кўрмайди, унинг оёғига ботган тиконни киприклари билан олишга тайёр туради. Достонлардаги Ширин, Лайли, Дилором, Зулайҳо, Барчин каби хотин-қизларнинг образлари халқимизнинг орзусидаги сиймолардир. Ўзбек оилаларида бундай шарофатли, латофатли ва жасорат эгаси бўлган хотин-қизларимиз кўпдан-кўпдир.

Моҳларойим — Нодиранинг XIX асрнинг биринчи ярмида яшаб ўтганлигини яхши биламиз. У донишманд аёл, истеъдодли шоира. Бироқ биринчи навбатда меҳрибон она ва вафоли ёр эди. Шоиранинг турмуш ўртоғи Қўқон хони Умархон Амирий билан ўтказган оилавий ҳаёти эр ва хотин ўртасидаги бир-бирига нисбатан ҳурмат, муҳаббат ва садоқатнинг мукаммал бир кўриниши сифатида эътиборни тортади. Тўғри, уларнинг оилавий ҳаёти олий даражада бўлмаган. Мамлакатда рўй бериб турган зиддиятлар, одамлар ўртасидаги турли-туман муносабатлар, хону хонзодалар аро баъзи келишмовчиликлар оиланинг бахтли лаҳзаларига соя ташлаб турган, албатта. Бироқ Нодира шахсиятини юксак кўтариб турган ёри Умархонга бўлган муҳаббат уларнинг турмуш йўлидаги нохушликлар ва зиддиятларни бартараф қилиб борган. Нодира ва Умархоннинг ҳаёт йўли, ижтимоий фаолиятлари, ижодкор сифатидаги салоҳиятларидан яқиндан хабардор бўлган ўша замон тарихнавислари Ҳакимхонтўра ва Хотиф кабилар бу икки зотнинг оилавий ҳаёти ҳақида эътиборга лойиқ маълумотларни ёзиб қолдирганлар. Умархон Нодирани ниҳоятда эъзозлар эди. Нодира эса ўз турмуш ўртоғининг маслаҳатгўйи, шеърият бобида шогирди ва ҳамкори эди. Мамлакатни обод, элни маърифатли кўришни орзу қилган шоира вақти-вақти билан Умархонга адолат, саховат ҳақида маслаҳат бериб туришга ҳам журъат этган. Бир форсий шеърида: «Қазо тикувчиси азалдан шоҳлик кийимини қоматингга ўлчаб тиккан экан, бинобарин, сен жаҳон халқининг ҳомийси бўлишга ҳаракат қилгин. Яхшилик билан номинг чиқсин. Яхши ном кишидан нишон бўлиб қолади», дейди. Қатор шеърларида халқ манфаати шоҳ манфаатидан устун эканлигини, яхши ҳоким, албатта, халқни ранжитмаслиги ва унинг манфаатларини кўзлаб адолатпарварлик, раиятпарварлик билан иш тутишини таъкидлайди. Асарларида турмуш ўртоғини улуғлаб «Хисрави Туроним», «Жамшиди давроним», «Соҳибқироним» сифатлари билан атайди, фарзандларининг отаси сифатида унга иззат бажо келтиради:

Сен бирла олам мунаввар,
шоҳи даврондурмусен,
Мулкдур сендин музайян,
шоҳи Турондурмусен,
Лутфу хулқу доништу эҳсону ақли салтанат
Сендадур мажмуаи ахлоқу эҳсондурмусен.
Нодира, равшандур иқболим чароғи васл аро,
Кўзум ичра нур, ё кўнглум аро жондурмусен.

Нодира бу каби шеърларида Умархоннинг улуғли шукуҳи, талъатини бир санъаткор сифатида катта муҳаббат билан ифодалайди. Бу ҳол оиладаги аҳиллик белгиси эди, албатта.

Нодиранинг ҳаёти фожиалар билан йўғрилган эди. У Умархондан жуда эрта жудо бўлди. Ижодида фиғон оҳанглари пайдо бўла бошланди.

У аждодларимиздан қолиб келаётган урф-одатларга катта эъзоз билан қаради. Шоҳнинг вафоти муносабати билан қилган хайрли ишларининг ҳаммасини Умархоннинг руҳи покига бағишлади. «Шод қилғай сенинг руҳингни худо раҳмат ила, мен ҳам эҳсон ила эл хотирин шод қилай» дейди ва ёзади:

Улус ҳожатин раво айладим,
Суюнгайму руҳи равонинг сенинг.
Жигаргўша, кўз нури фарзандлар,
Ки бу барчасидур нишонинг сенинг.

Нодиранинг Умархон вафотидан кейин тахтга ўтирган ёш ўғли Муҳаммад Алихонга ҳомийлик қилиш борасидаги ишлари оила шарафини сақлаш, ёш хонга муршидлик билан давлат, илм-фан, маданият ишларига раҳнамолик қилиш йўлидаги хатти-ҳаракатлар эди. Ўғлини отаси бошлаган ишларни давом эттириш, шу йўл билан хонликни мустаҳкамлашга ундади. Ўзи ҳам маърифат ишларига қўл уриб саройдаги шоирларнинг тарқалиб кетишига йўл қўймади. Шоира ўз девонига битган дебочасида бу ҳақда шундай ёзади: «Кундан-кун фироқ дарди ва иштиёқ алами туғён қила бошлади. Гоҳо хаёли бирла кўнгул иштиёқига тасалли бердим ва гоҳи ёдин қилиб дил аҳволининг инқилобиға ором ва таскин еткурдум. Сайийиду саодот, машойиху уламолардин туҳфа ва ҳидоя бирла дуолар олдим. Масокин ва бенаволарға хайру эҳсонлар бирла баҳра еткурдим. Карам ва ато хонидин фуқаро ҳолини мамнун ва мустағни айлаб, марҳамат ва шафқатлар кўргуздим. Ва жаворида мадрасаи файзосор улуми дини талабларига бино қилдим ва тижорат аҳли ва савдо хайли учун саройи олий барпо қилдим. Жидду жаҳд бирла сипоҳийларға анжом, фиқароға ором еткурдим. Мамлакатни обод ва мунтамандлар кўнглини шод қилдим. Фазлу дониш қабиласиға шафқат ва марҳаматдин онча иноятлар кўргуздим, эътибор даражасиға тараққий қилдилар. Мусаҳфи шариф ва қутуби диний ва расойили яқиний кўп ёздурдим. Барчасини холисаниллоҳ вақф қилдим. Савоб ва ажрини ул ҳазратнинг руҳи равонлариға ийсор айладим».

Кўрамизки, шоиранинг ўз даври давлат низомларидан келиб чиқиб тадбиркорлик билан олиб борган ишлари бугунги кунимиз учун ҳам аҳамиятлидир.

Юқорида таъкидлаганимиздек, Нодира аввало, меҳрибон она эди. У ўғилларининг ақлли, одобли, ўқимишли бўлиб соғлом ўсишларига катта аҳамият берган. Шу таълим-тарбия натижасида катта ўғли Муҳаммад Алихон (Маъдалихон) давлат арбоби даражасига етишди, ижодкор сифатида девон соҳиби бўлди. Кичик ўғли Султон Маҳмудхон эса салтанат ишларидан бохабар идора сарвари бўлиб камол топди.

Юқорида қаламга олинган Моҳларойим — Нодиранинг оилавий ҳаёт лаҳзалари унинг босиб ўтган катта йўлидан айрим лавҳаларгинадир, холос.

Оила муқаддасдир. Уни оиланинг комил аъзолари янада муқаддаслаштиради. Бугунги мустақил мамлакатимиз куч-қудратини шундай аҳил оилалар янада юксалтирадилар. Аждодларимизнинг оилавий ибратлари эса бугунги давримиз оилалари мисолида янада мустаҳкамланиб, равнақ топиб, замонамизнинг соғлом авлодлари сафларини кенгайтириб борадилар.

Маҳбуба ҚОДИРОВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби.

МУНОСАБАТ

БОРИГА ШУКУР

Май ойида тўсатдан Андижонга борадиган бўлиб қолдим. Самолётда учиш учун чипта олиш керак, аэропортга камида бир соат аввал бориб кутиш керак, таксида ярим куним кетади. Вақтни қизғаниб, Тошкент-Андижон поездида кетишга қарор қилдим.

Хуллас, кундузи барча ишларимни битириб, оқшом поездга чиқдим. Менга ўхшаб вақтни тежайдиганлар кўп эканми, ҳар ҳолда вагон лиқ тўла, биров чиққан, яна бирови тушган. Айниқса аёллар кўп. Ҳар бекатда ёпирилиб чиқишади. Катта-катта қопларни, сумкаларни орқалаб олишган. Кўтара олмаганлари эса судраб юришибди. Уларнинг ичида кексалардан тортиб, ёш қизларгача бор. Поезд ўрнидан жилиши билан вагон юк кўтарган хотин-қизларнинг овозларига тўлиб кетади:

— Арзон пайпоқ бор.

— Калиш сув текин.

— Келин оладиганлар борми, ранг-баранг матоларга кеб қолинг, Линда дейсизми, келини кийсин, қайнонаси кўрсиндан керакми, истаганингизни топиб бераман.

— Тиш ювадиган пастанинг хўрози фақат менда. У билан тиш ювган кампирлар ёш келинчакка айланиб қолалилар. Ким айтаяпти ёлғон деб, ўзингиз бекор айтибсиз...

Хотин-қизларнинг поездга чиқиб тушишлари, қий-чув эрталабгача тинмади. Бутун кеча давомида ухлаш у ёқда турсин, кўзимни юмиб, дам олишга ҳам имкон тополмай, самолётда кетсам бўларкан, деб ўзимни ўзим койидим.

Тошкентга қайтишда бундан-да баттар бўлди. Проводниклар хотин-қизларга қўпол муомала қилади. Тезроқ тушиб кет, бўлмаса текширувчиларга жарима тўлайсан, деб юкларини отиб, тепиб юборади. Шу орада бир суюқ эркак текисгина аёлга тегишибди шекилли, тўполон кўтарилди. Кечаси ухламасдан нарса сотиб юрганимни бошқача тушундингми, яшшамагур, дея чинқиради аёл. Уйқусирабман деяпман-ку, шаллақи, сенга ўхшаганларга кўзим учиб тургани йўқ — ўзини оқламоқчи бўлади эркак.

Мен эса оғир тин оламан. Олди-сотди билан шуғулланадиган бундай хотин-қизлар тун бўйи бир поезддан тушиб, иккинчисига чиқиб юраверишаркан. Поездларнинг қатнаш жадвалини ёдлаб олишган бўлса керак. Иккинчидан, ҳеч қачон чипта олишмас экан. Проводникларнинг хуноби ошгани шундан бўлса керак, деб ўйладим. Поездлар у юртдан бу юртга қатнайверса, хотин-қизлар ҳам тиним билмай, оғир-оғир юклар кўтариб, устига-устак туни билан поездларда олди-сотди қилиб юравеpишса, у ёғи нима бўлади? Буларнинг оталари, эрлари, ака-укалари борми ўзи? Онаси, аёли, опа-синглиси ёхуд қизини кечаси кўчага чиқариб қўйиб, ўзи хотиржам ухлайдиган эркакни ким деб аташ мумкин?

— Барча айбни эркакларга ағдаришингиз инсофдан эмас, дейди йўловчи суҳбатдошим — Пойтуғ пойабзал фабрикаси ишчиси Бозорбой ака Қаххоров. — Ҳозирги аёлларнинг кўпи эрини эр ўрнида кўрмайди, гапига кирмайди.

Бу гапдан яна асабийлашаман. Аввало, аёлига сўзи ўтмаган эрнинг ўзи ландовур, ношуд. Қолаверса, ҳамма аёллар ҳам Бозорбой ака айтганидек, эрини менсимайдиган ёхуд «қулоқсиз» эмасдир. Менимча, ҳамма гап борига шукур қилмаслик ва ва қаноат айламасликда. Мен поездда учратган ўша аёллар асосан қишлоқда яшашади. Хонадонларда сигир, қўй албатта боқилади. Камида 7-10 сотих томорқаси ҳам бор. Энди бир тасаввур қилинг: бундай хонадон аёлига уйда ҳамиша иш топилади. Оқила аёл сигирнинг сут-қатиқ, қаймоғидан истаганча пул ишлаши мумкин. Томорқадан келадиган даромад ҳам чакки бўлмайди. Иссиқхона қуриб қўйилса, қишин-ёзин даромаду буромад. Энг яхши томони шундаки, аёл оиласидан узоқлашмайди, вақтида ишлаб, вақтида ухлайди, оғир юк кўтариб чарчамайди, ўзига қарашга ҳам вақт топади.

— Нимасини айтасиз, ўртоқжон, — дейди кўзда ёши шашқатор дугонам М. — Мен аҳмоқ муҳандислик касбимни ташлаб, пул кетидан қувиб, кеча-кундуз, юртма-юрт юраверибман. Эрим бу ёқда уйланиб олган экан. Келин-куёвларимнинг олдида ер чизиб қолдим. Борига кўниб ўтирганимда бу кўргулик содир бўлмаслиги мумкин эди-ку.

Яқинда ишдан қайтаётиб, трамвайда ёшгина бир аёл билан танишиб қолдим. Исми Замира. Тошкент вилоятидаги туманлардан бирида яшаркан. Айтишича, беш-ўн нафар аёл бир бўлиб, Тошкентга келиб, ўн-ўн беш кун ижарада яшаб, Ипподромдан майда-чуйда маҳсулотлар (чет эл сақичи, турли ширинликлар) олиб келиб, Чорсу бозорида қимматроққа сотишаркан.

— Эрингиз борми? — сўрайман ундан.

— Бўлмасам-чи, учта фарзандим ҳам бор. Уйга ҳар 15 кунда бир бориб келаман.

— Сақичнинг устига қўйилган пулни қишлоқда ҳам топиш мумкин-ку. Арзимаган фойда сизга қимматга тушмасин тағин. Жаҳлингиз чиқмасин-у, у бозордан бу бозорга нарса олиб келиб сотган одам сиз айтгандай бизнесмен эмас, балки олибсотар,чайқовчи бўлади.

— Ўғирлик билан зинодан бошқанинг айби йўқ. Бола-чақам, оилам деб ўзимни ўтга-чўққа уриб юрибман. Тайёр нарсани оламан, сотаман....

Тўғри, қандай меҳнат тури билан шуғулланишни ҳар киши ўзи ҳал қилади. Иккинчидан, мен аёллар тижорат билан банд бўлишмасин, деган фикрдан мутлақо йироқман. Мен дунёнинг ҳайрати бўлган аёлнинг ҳамиша аёллигича қолиши, қадри, мартабаси юксак бўлиши тарафдориман. Мен аёлнинг туни билан вагонма-вагон изғиб, яхши-ёмонга рўпара бўлишини эмас, аксинча, ширин-ширин тушлар кўриб ором олишини истайман. Хоҳлаймизми-йўқми, кўп вақти кўчада ўтган аёлнинг оиладан узоқлашиши, аёллик вазифасини уддалолмай қолиши, эркаклашиши бор гап. Мен ана шундан қўрқаман.

— Замона зайли билан кўпчилик хотин-қизларимиз тижоратга ўтиб кетишгани сир эмас, — дейди Фарғона вилояти, Олтиариқ тумани ички ишлар бошқармасининг катта терговчиси Қаҳрамонжон Мамажонов биз билан суҳбатда. — Агар аёл чиндан ҳам тадбиркор ёки бизнесмен бўлса, ўз ишини аъло даражада қойиллатиб адо этса, уни фақат табриклаш керак. Олибсотарлик эса аёлнинг ўзига ҳам, жамиятга ҳам кони зарар. Фурсатдан фойдаланиб, бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчиман. Кейинги пайтларда тижорат билан шуғулланувчи аёллар орасида маълум фоиз қўшиб қайтариш эвазига қарз кўтарувчилар кўпаймоқда. Яна АҚШ доллари ҳисобида денг. Қарз белгиланган муддатда қайтарилмаса, қўшимча фоиз бир кунда икка баробар ошади, жайдари тилда айтадиган бўлсак, болалайди. Охири иш судга келиб тақалади. Натижада кўпгина оилаларга зарар етиб, эр-хотинлар қўйди-чиқди бўлишгача бориб етишмоқда.

— Сизнингча, эркакнинг бу ишга дахли йўқ экан-да?

— Нега дахли бўлмасин. Асосий гап ўшаларда. Агар улар оилани, рўзғорни бут қилиб қўйсалар, аёллар тунда кезиб юришмасди, деб ўйлайман.

Терговчи ҳақ. Эркаклар, аёлларнинг оғир юк кўтариб, ширин уйқу ўрнига изғиб юриши сизга ҳам боғлиқ эканлигини асло унутманг. Парвардигорнинг энг ёмон кўргани, ҳеч қачон ёрлақамайдигани — ношукур бандаси экан. Аёллар, эрингизнинг топган-тутганини тежаб-тергаб, ўткинчи ҳою-ҳавас қулига айланмай, қаноат билан, борига шукур қилиб яшаш бахтингиздир, билсангиз.

Гулчеҳра ҲУСАНОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

БИРМИНГЕМ УНИВЕРСИТЕТИДА ЎЗБЕКИСТОН КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

Бирмингем шаҳри (Марказий Англия) университетида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 6 йиллиги муносабати билан семинар бўлиб ўтди. Унда инглиз ва «Умид» жамғармаси стипендиатлари – ўзбек талабалари, Ўзбекистоннинг Буюк Британиядаги элчихонаси хизматчилари иштирок этди.

Иштирокчиларда Ойбек Шаҳавдинов, Равшан Усмонов, Отабек Сулаймоновларнинг «Конституция – қонуннинг асоси ва мустаҳкам тизими сифатида», «Конституция– демократия ва ижтимоий адолат манбаи сифатида», «Конституция – мустақиллик рамзи» мавзуидаги маърузалари катта қизиқиш уйғотди. Уларда Ўзбекистон Асосий Қонунининг мамлакат мустақиллигини мустаҳкамлаш ва ҳуқуқий демократик давлат тузишдаги аҳамияти тўғрисида фикр юритилган.

Семинар давомида бўлиб ўтган мунозараларда инглиз талабалари қатнашдилар. Британия Кенгаши вакили Крис Гейтли эса ушбу тадбирнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси билан танишиш ва уни тушунишдаги аҳамиятини алоҳида қайд этди.

Жамшид МУТАЛОВ,
«Жаҳон» АА
Лондон.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● **ПНОМПЕН.** *Камбоджа ҳукумати Таиланд чегараси яқинидаги чангалзорларда яшириниб юрган "Қизил Кхмерлар" ҳаракати йўлбошчиларини қўлга олиш учун кўп маблағ талаб этиладиган тадбирларни амалга оширмайди. Мамлакат ахборот вазири Лу Лайсренгнинг маълум қилишича, мамлакат иқтисодиётини ривожлантириш учун катта маблағ керак. Бундай вазиятда сарф-харажатни ошириш мақсадга мувофиқ эмас.*

Бундан бир неча кун аввал "Қизил Кхмерлар"нинг 500 нафар жангчиси ўз ихтиёри билан ҳукуматга таслим бўлган эди. Чангалзорларда ҳозир "Қизил Кхмерлар" ҳаракатининг йўлбошчилари Нуон Чеа, Та Мок ва Кхиеу Самфанлар элликка яқин қўриқчиси билан яшириниб юрибди. Улар ўз халқига қарши жиноят қилгани учун ўлим жазосига ҳукм қилинган.

* * *

● **ПЕКИН.** *Хитой билан Бутан ўртасида мамлакат чегараларида тинчлик ва барқарорликни сақлаш тўғрисидаги ҳужжат имзоланди. Шунингдек, томонлар икки давлат ўртасидаги мавжуд барча муаммоларни музокара ва маслаҳатлашувлар орқали ҳал қилиш юзасидан келишиб олди.*

* * *

● **СТОКГОЛЬМ.** *Швецияда Шимолий Кенгаш ташаббуси билан ўтказилаётган "Болалар анжумани" ўз ниҳоясига етди. Унда минтақанинг етакчи жамоат арбоблари, Шимолий Кенгашга аъзо мамлакатлар парламенти депутатлари, Болтиқбўйи давлатлари ҳамда Россия вакиллари иштирок этди.*

Анжуманда болалар ҳуқуқини ҳимоя қилиш, улар иштирокида содир бўладиган жиноятларнинг олдини олиш, гиёҳвандликка қарши кураш, болаларнинг кундалик фаолияти ва уларга тааллуқли бошқа муҳим масалалар муҳокама қилинди.

* * *

● **ПРЕТОРИЯ.** *Комор оролларида яна айирмачилик ҳаракатлари авж олаётгани сабабли Африка Бирлиги Ташкилоти у ерга минтақавий текширувчилар миссиясини жўнатишга қарор қилди. Унга Жанубий Африка Республикаси вакили бошчилик қилади.*

ЖАР ташқи ишлар вазирлиги баёнотига қараганда, мазкур гуруҳ можаролар юз бераётган жойда бўлиб, вазиятни барқарорлаштириш борасида музокаралар ўтказади. Миссияга Мадагаскар, Маврикия, Мозамбик, Танзания ҳамда Кениядан вакиллар киритилган.

СУХАРТО СЎРОҚ БЕРМОҚДА

Индонезиянинг собиқ президенти Сухарто мамлакат Бош прокуратурасига сўроқ бериш учун чақирилди. У тергов давомида ўзи ва оила аъзолари қўлида тўпланган бойлик қандай йўллар билан топилгани ҳақида маълумот бериши керак.

Шу муносабат билан Бош прокуратура биноси атрофи полиция қисмлари томонидан ўраб олинган. Пойтахтда эса ҳар куни талабалар намойиши бўлиб ўтмоқда. Намойишчилар Сухартонинг суди чўзилиб кетмаслигини талаб қилмоқда.

Мамлакат оммавий ахборот воситаларининг ёзишича, Сухарто ва унинг оила аъзолари қўлида 40 миллиард АҚШ доллари атрофида бойлик тўпланган. АҚШнинг "Форбс" журнали эса Сухартонинг давлатини 4 миллиард АҚШ долларига тенг, деб баҳоламоқда.

КУЗАТУВЧИЛАР ЮБОРИШМОҚЧИ

БМТ Хавфсизлик Кенгашида Афғонистондаги нотинч вазият юзасидан йиғилиш бўлиб ўтди. Унда ушбу мамлакатда вазиятни барқарорлаштириш ва инсон ҳуқуқлари поймол этилиши ҳолларининг олдини олиш борасидаги масалалар муҳокама қилинган.

Маълумотларга қараганда, йиғилишда БМТнинг Афғонистон бўйича махсус миссияси доирасида фуқаролар ҳуқуқлари билан шуғулланувчи махсус гуруҳ тузиш таклифи илгари сурилган. У 12 нафар кузатувчидан ташкил топади. БМТ Бош котиби Кофи Аннаннинг айтишича, кузатувчилар асосан Афғонистонда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва поймол этилишининг олдини олиш билан шуғулланади.

Шунингдек, улар БМТ Бош котибининг Афғонистондаги махсус вакили Л.Брахимининг мамлакатда тинчликни қарор топтириш борасида амалга ошираётган ишларига кўмаклашади.

(ЎзА)

ДИҚҚАТ!

«1999-2005 ЙИЛЛАРДА АКАДЕМИК ЛИЦЕЙЛАР ВА КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖЛАРИНИНГ МОДДИЙ- ТЕХНИКА БАЗАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ҲАМДА МАБЛАҒ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ДАСТУРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1998 ЙИЛ 23 СЕНТЯБРДАГИ ҚАРОРИГА МУВОФИҚ ЎРТА МАХСУС КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМ МАРКАЗИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ЖОЙЛАШГАН АКАДЕМИК ЛИЦЕЙЛАР ВА КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖЛАРИНИ ТАЪМИРЛАШ УЧУН ТАНЛОВ САВДОЛАРИ (ТЕНДЕРЛАР) ЎТКАЗАДИ.

Мулк шакли турлича бўлган қурилиш ташкилотлари ва корхоналарини ана шу очиқ танлов-савдода иштирок этишга таклиф этамиз.

	Ўқувчилар сони	Ётоқхонадаги ўринлар сони
Қорақалпоғистон Республикаси		
Қайта қуриш:		
1. Нукус шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (30-ҳунар мактаби)	600	100
2. Нукус шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (педагогика билим юрти)	900	400
3. Нукус шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (кооператив коллеж)	900	220
4. Нукус шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (медицина билим юрти)	900	400
5. Қораўзак туманидаги касб-ҳунар коллежи (22-лицей)	450	100
6. Тўрткўл туманидаги касб-ҳунар коллежи (агро-тижорат коллежи)	750	200
7. Беруний туманидаги касб-ҳунар коллежи (17-лицей)	600	100
8. Хўжайли туманидаги касб-ҳунар коллежи (1-ҳунар мактаби)	750	200
9. Амударё туманидаги касб-ҳунар коллежи (13-лицей)	750	100
10. Шуманай туманидаги касб-ҳунар коллежи (19-лицей)	750	206
Андижон вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Давлат медицина институти қошидаги академик лицей	600	600
2. Асака туманидаги касб-ҳунар коллежи(тижорат техникуми)	900	250
3. Балиқчи тумани Чинобод посёлкасидаги касб-ҳунар коллежи	600	200
4. Марҳамат туманидаги касб-ҳунар коллежи (ҳунар лицейи)	600	210
5. Олтинкўл туманидаги касб-ҳунар коллежи (банк коллежи)	900	250
6. Улуғнор туманидаги касб-ҳунар коллежи (ҳунар лицейи)	600	200
7. Хўжаобод тумани Олтинводий посёлкасидаги касб-ҳунар коллежи	600	300
Бухоро вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Вобкент посёлкасидаги касб-ҳунар коллежи	600	100
2. Бухоро шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (9-сонли КҲБЮ)	450	400
3. Бухоро шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (қурилиш техникуми)	750	400
4. Ғиждувон туманидаги касб-ҳунар коллежи (8-сонли КҲБЮ)	450	350
5. Бухоро шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (агро-тижорат мактаби)	900	580
Жиззах вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Пахтакор туманидаги касб-ҳунар коллежи ("Пахтакор" жамоа хўжалиги)	450	240
2. Зафаробод туманидаги касб-ҳунар коллежи (қишлоқ хўжалик техникуми)	350	50
3. Жиззах туманидаги касб-ҳунар коллежи, Носиров номли жамоа хўжалиги (1-сонли КҲБЮ)	540	220
Қашқадарё вилояти		
Қайта қуриш:		
1 . Чироқчи туманидаги касб-ҳунар коллежи (ҳунар лицейи)	900	200
2. Қамаши туманидаги касб-ҳуна р коллежи (агро-тижорат коллежи)	750	
3. Косон туманидаги касб-ҳунар коллежи (4-ҳунар мактаби)	900	200
4. Қарши шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (1-ҳунар лицейи)	750	300
5. Қарши шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (кооператив техникум)	1000	90
6. Қамаши туманидаги касб-ҳунар коллежи (ҳунар лицейи)	900	400
7. Қарши шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (маданият техникуми)	600	100
Наманган вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Наманган шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (7-КҲБЮ)	720	
2. Наманган шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (индустриал техникум)	900	460
3. Наманган шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (маданият техникуми)	900	400
4. Наманган шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (медицина билим юрти)	1050	700
5. Косонсой туманидаги касб-ҳунар коллежи (27-ҳунар лицейи)	600	300
6. Наманган туманидаги касб-ҳунар коллежи (16-КҲБЮ)	750	360
7. Чуст туманидаги касб-ҳунар коллежи	600	200
Навоий вилояти		
Қайта қуриш:		
1 Навоий шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (қурилиш лицейи)	900	180
2. Навоий шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (саноат техникуми)	900	280
3. Зарафшон шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (1-мактаб)	800	100
4. Зарфшон шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (медицина билим юрти)	450	150
Самарқанд вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Самарқанд шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (34-КҲБЮ)	430	75
2. Самарқанд шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (агро-тижорат мактаби)	1250	400
3. Каттақўрғон туманидаги касб-ҳунар коллежи (19-КҲБЮ)	720	100
4. Булунғур туманидаги касб-ҳунар коллежи (39-КҲБЮ)	600	80
5. Қўшробот туманидаги касб-ҳунар коллежи (52-КҲБЮ)	450	75
6. Тойлоқ туманидаги касб-ҳунар коллежи (Олимпия резервлари билим юрти)	450	200
Сирдарё вилояти		
Қайта қуриш:		
1 Ширин шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (лицей)	450	350

	Ўқувчилар сони	Ётоқхонадаги ўринлар сони
2. Ширин шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (энергетика техникуми)	450	
3. Гулистон тумани Деҳқонобод посёлкасидаги касб- ҳунар коллежи	450	200
4. Сирдарё туманидаги касб-ҳунар коллежи (педбилим юрти)	900	500
5. Гулистон шаҳридаги қурилиши тугалланмаган кўп тармоқли шифохона қошидаги академик лицей	600	
Сурхондарё вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Термиз шаҳридаги касб-ҳунар коллежи	540	100
2. Денов туманидаги касб-ҳунар коллежи	425	100
3. Денов туманидаги касб-ҳунар коллежи (Ҳазорбоғ ж. х.)	460	170
4. Сариосиё туманидаги касб-ҳунар коллежи	450	150
5. Қумқўрғон туманидаги касб-ҳунар коллежи (Сайхум ж. х.)	425	200
6. Қумқўрғон туманидаги касб-ҳунар коллежи	980	200
7. Шеробод туманидаги академик лицей	375	
Тошкент вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Оҳангарон шаҳридаги касб-ҳунар коллежи	600	200
2. Оққўрғон туманидаги касб-ҳунар коллежи	600	100
3. Бўка туманидаги касб-ҳунар коллежи	450	100
4. Бекобод шаҳридаги касб-ҳунар коллежи	450	
5. Пскент туманидаги касб-ҳунар коллежи (5-ҳунар мактаби)	600	
6. Қибрай туманидаги касб-ҳунар коллежи	450	100
7. Тошкент туманидаги касб-ҳунар коллежи	900	200
8. Чиноз туманидаги касб-ҳунар коллежи	600	250
9. Юқори Чирчиқ туманидаги касб-ҳунар коллежи (бизнес мактаби)	450	
Хоразм вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Урганч шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (маиший хизмат коллежи)	600	100
2. Урганч шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (қурилиш коллежи)	750	300
3. Урганч туманидаги касб-ҳунар коллежи (ҳунар лицейи)	750	400
4. Хива туманидаги касб-ҳунар коллежи	750	450
5. Шовот туманидаги касб-ҳунар коллежи	600	200
Фарғона вилояти		
Қайта қуриш:		
1. Фарғона шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (индустриал техникум)	1250	300
2. Фарғона шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (1-мактаб)	600	
3. Қўқон шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (8-мактаб)	600	100
4. Қўқон шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (2-мактаб)	600	100
5. Қўқон шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (политехникум)	750	300
6. Марғилон шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (қурилиш техникуми)	450	200
7. Қувасой шаҳридаги касб-ҳунар коллежи (14-мактаб)	600	100
8. Боғдод туманидаги касб-ҳунар коллежи (ҳунар лицейи)	600	200
9. Ёзёвон туманидаги касб-ҳунар коллежи (агро-тижорат коллежи)	600	300
10 . Фарғона туманидаги касб-ҳунар коллежи	600	200
11 . Бешариқ туманидаги касб-ҳунар коллежи	600	200
Тошкент шаҳри		
Қайта қуриш:		
1. Акмал Икромов туманидаги академик лицей (306-мактаб)	1050	
2. Собир Раҳимов туманидаги академик лицей (309-мактаб)	1050	
3. Юнусобод тумани 325-академик лицей (7-мавзе)	200	
4. Акмал Икромов туманидаги ТДЖУ қошидаги академик лицей	375	
5. Акмал Икромов туманидаги ТошДТУ қошидаги академик лицей	600	
6. Мирobод туманидаги ТАЙИ қошидаги академик лицей	375	
7. Мирзо Улуғбек туманидаги ТИИМСХ қошидаги академик лицей	375	100
8. Юнусобод туманидаги, ҳуқуқшунослик институти қошидаги академик лицей	375	
9. Юнусобод туманидаги САМПИ қошидаги академик лицей (Ж. Обидова кўчаси, 233)	600	
10. Чилонзор туманидаги ТДИУ қошидаги академик лицей	375	
11. Миробод туманидаги касб-ҳунар коллежи (32-ҳунар мактаби)	600	
12. Мирзо Улуғбек туманидаги касб-ҳунар коллежи (РМХЛ)	600	
13. Сирғали туманидаги касб-ҳунар коллежи (политехлицейи)	750	
14. Ҳамза туманидаги касб-ҳунар коллежи (қурилиш лицейи)	750	
15. Миробод туманидаги касб-хунар коллежи (индустриал педтехникум)	900	
16. Миробод туманидаги касб-ҳунар коллежи (политехникум)	950	
17. Миробод туманидаги касб-ҳунар коллежи (Боровский номли билим юрти)	900	
18. Мирзо Улуғбек туманидаги касб-ҳунар коллежи (информатика коллежи)	900	
19. Собир Раҳимов туманидаги касб-ҳунар коллежи (медицина билим юрти)	300	
20. Собир Раҳимов туманидаги касб-ҳунар коллежи (маданият техникуми)	600	400
21. Чилонзор туманидаги касб-ҳунар коллежи (I-пед. коллеж)	900	
22. Шайхонтоҳур туманидаги касб-ҳунар коллежи (Охунбобоев номли медицина билим юрти)	900	
23. Шайхонтоҳур туманидаги касб-ҳунар коллежи (коммунал-қурилиш техникуми)	900	

Танлов-савдода (тендерда) иштирок этишни истовчиларнинг буюртмалари қуйида кўрсатилган манзилларда қабул қилинади.

1. Қорақалпоғистон Республикаси - *Нукус ш., Гарезсизлик кўчаси, 59-а, телефон /8-36122/ 2-48-01, 75853*
2. Андижон вилояти - *Андижон ш., Фитрат кўчаси, 214, телефон /8-3742/ 255523*
3. Бухоро вилояти - *Бухоро ш., Навоий шоҳ кучаси, 5, тел. /8-3652/ 236423*
4. Жиззах вилояти - *Жиззах ш., Ш. Рашидов кўчаси, 63, тел. /8-37222/30348, 33779.*
5. Қашқадарё вилояти - *Қарши ш., Ўзбекистон кўчаси/ офицерлар уйи/ телефон/8-37522/ 37971*
6. Наманган вилояти - *Наманган ш., Навоий кучаси, 36, тел. /8-36922/ 61450*
7. Навоий вилояти - *Навоий ш. /8-43622/ 3-95-60*
8. Сирдарё вилояти - *Гулистон ш., Ахтамов кўчаси, 30, тел. /8-36722/ 76465*
9. Самарқанд вилояти - *Самарқанд ш., Кўксарой майдони, 3, тел, /8-3662/ 354244*
10. Сурхондарё вилояти - *Термиз ш., Ат-Термизий кўчаси, 5, тел. /8-7622/ 33470*
11. Тошкент вилояти - *Тошкент ш., Абай кўчаси, 6, тел. 1440300*
12. Фарғона вилояти - *Фарғона шаҳри, А. Навоий кўчаси, 29-а, тел. /8-3732/ 264319*
13. Хоразм вилояти - *Урганч ш., Ал-Хоразмий кўчаси, 23, тел. /8-36222/ 69225*

Сизни қизиқтирган барча саволлар бўйича республика Ўрта-махсус таълим маркази (тел. 139-11-62, 139-12-19),
Академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари қурилиши вилоят бошқармалари ва пудрат савдоларини ташкил этиш (тендер) республика хўжалик ҳисобидаги бошқармаларига (тел. 144-03-00, 41-39-20) мурожаат қилишингиз мумкин.

КАМОЛ ПОЛВОН ВАЪДАСИНИНГ УСТИДАН ЧИҚДИ

10 декабрь. (Журналистлар Сафар Остонов ва Ҳайдар Акбаров Бангкокдан хабар қилади)

Кеча ҳамюртларимиз спортнинг тўққиз тури бўйича мусобақаларда қатнашди. Асосий умид дзюдочиларимиздан эди. Чунки гиламга чиқадиган икки полвонимиз — Фарҳод Тўраев ва Камол Муродов совринли ўринларга даъвогарлардан ҳисобланарди. Аммо Япония, Жанубий Корея, Хитой каби мамлакатлар вакиллари ва майдон эгалари билан беллашиш осон эмаслигини ҳам тан олмоқ керак.

Фарҳод рақиблари билан дадил курашди. Бироқ унга бешинчи ўрин насиб этган экан.

Камол полвон эса анча оғир синовларга рўбарў бўлди. У биринчи учрашувда мўғулистонлик рақибини 11 сонияда кўтариб ерга урди — соф ғалаба! Иккинчи беллашувда Кувайт вакилини 2:1 ҳисобида енгди. Учинчи гал кореялик кучли дзюдочи билан курашди. Унда 1:1 ҳисоби қайд этилди. Ҳакамлар кореялик спортчини ғолиб деб топишди. Натижада ҳамюртимиз бронза медали учун курашадиган бўлди. Бунинг учун у Қозоғистон вакилини енгиши шарт эди. Ҳа, шарт эди. Чунки спорт мухлисларининг ёдида бўлса, Осиё ўйинлари арафасида Ўзбекистон телевидениеси орқали спортимиз юлдузларига бағишланган "Ўзбекистон ифтихори" телекўрсатуви намойиш этилган ва унда Камол полвон мамлакатимиз байроғини давра ўртасига олиб чиқиб, шундай деганди:

— Тилагим — Осиё ўйинларида байроғимиз кўпроқ кўтарилсин.Худо хоҳласа, ўзим ҳам уни баланд кўтариш учун бутун кучимни аямайман!

Ўшанда у тиз чўкиб, байроғимизни ўпган эди. Бу полвоннинг қатъий аҳди, қасамёди эди. Камол полвоннинг беллашувларини кузатиб, унинг ана шу гапларини эсладик. Ниҳоят, полвонимиз қозоғистонлик спортчини ҳам дастлабки дақиқадаёқ елкасидан ошириб ташлади — соф ғалаба! Полвонимизнинг эзгу орзуси ушалди, у шоҳсупага, байроғимиз эса юқорига кўтарилди.

13th ASIAN GAMES BANGKOK 1998

Боксчиларимиздан М.Абдуллаев ҳам биринчи учрашувни ғалаба билан якунлади. У кореялик спортчини 19:6 ҳисобида енгди. Ҳозирча рингга чиққан уч боксчимиз (Н.Отаев, Т.Туляков — икки марта, М.Абдуллаев) ғалаба қозонди. Қозоғистон боксчилари ҳам Осиёда кучлилардан ҳисобланади. Лекин Қозоғистон вакилларидан рингга чиққан тўрт боксчидан уч нафари мағлубиятга учради.

Спорт гимнастикаси бўйича умумжамоа мусобақалари якунланди. Қизларимиз умумжамоа ҳисобида тўртинчи ўринни эгаллашди.

Бильярдчиларимиз саралаш мусобақаларидаёқ ўйинлардан чиқиб кетди. Бунинг сабаби бор: Осиё ўйинлари дастуридаги бильярд ўйини турлари — сункерс, американча пуль бизда оммалаша бошлаганига атиги бир йил бўлган.

Футболчиларимиз ўйинларни чемпионга хос тарзда ўтказмоқда. Навбатдаги турда улар Ҳиндистон жамоасини 2:0 ҳисобида мағлуб этди. Бошқа ўйинлар натижалари қуйидагича: Япония-Кувайт 2:1, КХДР-Туркманистон 1:1, БАА-Жанубий Корея 1:2.

Қизлар ўртасида чим устида хоккей мусобақаларида қуйидаги натижа қайд этилди: Ўзбекистон-Хитой 1:4.

Баскетбол (эркаклар): Ўзбекистон-Эрон 78:82.

Ўйинларда қатнашаётган 42 мамлакат орасида республикамиз жамоаси ўнинчи ўринда бормоқда.

Ушбу материални таҳририятга узатаётган пайтимизда спорт гимнастикаси бўйича якка биринчиликда ҳамюртимиз Светлана Баҳриддинова таяниб сакраш бўйича кумуш медални қўлга киритди.

(ЎзА)

ДОЛЗАРБ МАВЗУДА СУҲБАТ

МИЛЛИЙ КИНО: ИЛК ОДИМЛАР, МУАММОЛАР

Ҳамма миллат, ҳамма мамлакат халқлари бирдай кўраверадиган миллий ўзбек киносининг замини бор. Ўша кунларни кўриш барчамизга насиб этсин, — дейди «Ўзбеккино» давлат акционерлик компанияси раисининг биринчи ўринбосари Маматқул Ҳазратқулов

Биз озод яшашни орзу қилардик. Шунинг учун ҳам Абдулҳамид Чўлпон «Бўйин эгма, кишан киймa. Ки сен ҳам ҳур туғилгонсен», дея ҳайқириб ўтиб кетди. Усмон Носир Сибирнинг қаҳратон совуғи уриб, оёқ-қўли кесиб ташланганига қарамасдан эрк ҳақида шеър ўқишдан толмади. Шукрки, осуда кунларга етишганимизга ҳам етти йилдан ошди. Эркин ва ҳур яшаш, бировга тобе ва қарам бўлмасликдек ноёб неъматдан баҳраманд бўлаётган халқимиз ўз меҳнати билан уни қўлдан чиқармасликка астойдил ҳаракат қилаяпти. Шу жумладан, кино ижодкорлари ҳам.

Кўпдан буён турли ёш, турли савия ва турли дунёқарашдаги томошабинлар бирдай севиб томоша қиладиган «Тоҳир ва Зуҳра», «Алишер Навоий», «Маҳаллада дув-дув гап», «Мафтунингман», «Ўтган кунлар», «Келинлар қўзғолони», «Абдуллажон» фильмларини яратган киночиларнинг бугунги интилишлари, режа-мақсадлари билан танишиш истагида эдик. Зеро, ушбу фильмлар айнан халқ ҳаёти ва турмушига яқинлиги, маълум маънода миллий руҳ уфуриб туриши билан эътирофга сазовордир. Яқинда экран юзини кўрган «Отамдан қолган далалар», «Севги» фильмлари мутахассислар фикрича, киноижодкорларнинг олға ташлаган одими ҳисобланади. Шу баҳонада «Ўзбеккино»га ташрифимиз тезлашиб, биринчи ўринбосар ҳузурида бўлдик. Суҳбатимиз анча олисдан бошланди.

— Айтингчи, истиқлол берган эркинлик ва мустақиллик кино санъатида ҳам ўзгариш ясадими?

— Озодликнинг дастлабки йилларида бошқа соҳалар сингари кино санъатида ҳам бир ёқламаликлар, баъзи масалаларга юзакироқ ёндошишлар рўй берди. Бунинг оқибатида ҳар хил киностудиялар пайдо бўлиб, яхши, томошабинга маъқул бўладиган фильмлар билан бир қаторда анчагина енгил-елпи, «ижтимоий юк»сиз фильмлар ҳам яратилди.

Президентимизнинг 1996 йил апрель ойидаги тарихий Фармонлари ва Вазирлар Маҳкамасининг шу масала хусусидаги қарори миллий кино санъатимиз тарихи ва тараққиётида муҳим ижобий бурилиш ясади. Бу тарихий ҳужжатларда Ўздавкинокомпанияни «Ўзбеккино» давлат акционерлик компанияси (ДАК)га айлантириш ва шу муносабат билан бугунги ўзбек миллий киносини ривожлантириш, мавжуд муаммо ҳамда камчиликларни бартараф этиш йўллари кўрсатиб берилганди.

Сизга биргина 1998 йилда яратилган бадиий кинофильмларни эслатай. Наврўз арафасида икки серияли «Ўтган кунлар» экранга чиқди. Ушбу фильмга М. Абзалов режиссёрлик қилган. Шу ўринда бундай фильм илгари ҳам бор эди-ку, кейингисига не ҳожат, деган савол туғилиши табиий. Гап шундаки, аввало Абдулла Қодирийнинг романи шўро даврида тўла нашр қилинмаган, кўп қисмлари олиб ташланган. Иккинчидан, ўша тўла бўлмаган асардаги воқеа-ҳодисаларнинг ҳам кўпи экранга кўчирилиш жараёнида тушириб қолдирилган. Фильмнинг янги талқинида булар тўлиқ инобатга олинди.

Мустақиллигимизнинг етти йиллиги арафасида режиссёр Шуҳрат Аббосовнинг «Отамдан қолган далалар» (Тоғай Муроднинг шу номли романи асосида) номли тўрт серияли фильми намойиш қилинди. Унда халқимизнинг қарийб бир ярим асрлик тарихи, чор Россиясининг юртимизни босиб олгани, шўро даври, «пахта иши», «ўзбеклар иши» деб халқимиз бошига тушган кулфатлар бир деҳқон оиласи сулоласи тақдири мисолида тасвирлаб берилган. Фильм томошабин қалбида истиқлолга, озодликка муҳаббат, Эркинликни қадрлаш, уни мустаҳкамлаш учун фидойи бўлиш лозим, деган туйғуларни барқарор қилади. Зеро, яқин ўтмишимиздаги аччиқ ҳақиқатни билмай бугунги ҳур замоннинг қадрига етиш қийин.

Яқиндагина Исамат Эргашевнинг «Севги» (Усмон Азим ҳикояси асосида) фильми томошабинларга тақдим этилди. Йил охиригача Собир Назармуҳамедовнинг «Ёлғиз ёдгорим» (Хайриддин Султоннинг «Ёзнинг ёлғиз ёдгори» қиссаси бўйича), Музроб Боймуҳамедовнинг «Тилсимой» (Анвар Обиджоннинг «Автобола» қиссаси асосида) фильмлари ҳам мухлислар эътиборига ҳавола этилади.

Энди бир нарсага эътибор беринг. Юқорида санаб ўтилган фильмларнинг барчаси ўзбек ёзувчилари асарлари асосида суратга олинган. Илгари улар кинога яқинлашолмасдилар ҳам. Шу далилнинг ўзиёқ ўзбек киноижодкорлари нималарга эътибор бераётганини кўрсатади. Бундан ташқари, ролларда ўзимизнинг актёрларимиз чиқаётирлар. Фильмлар ўзбек тилида олинмоқда. Авваллари ҳатто фильм сценарийси ҳам Москвода тасдиқланиб келинарди. Ҳозир сценарий Бадиий кенгашимизда ўқиб чиқилади. Лозим бўлса, қайта-қайта ишланади. Кейин ҳужжатлаштирилади, яъни фильмга маблағ ажратилади, бошлаш ва тугатиш муддати белгиланади. Режиссёр истаган актёрига роль беравермайди. Тавсия этилганларнинг проба, яъни ролга муносиб ёки муносиб эмаслиги кенгаш аъзолари томонидан тасдиқланади.

Кези келганда, яна бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтай. Яратилаётган фильм у хоҳ бадиий, хоҳ ҳужжатли бўлсин, уларда миллатга, юртга, она тупроққа меҳр-муҳаббат ғояси бош мавзудир. Масалан, «Севги» фильмини олайлик. Бир қараганда, у бир аёл билан эркак ўртасидаги севгидай туюлади. Аслида фақат шугина эмас. Фильм дўстга, оилага, ватанга, умуман яшаш ва ҳаётга муҳабатни акс эттиради. Тақдир тақозоси билан 25 йил бошқа юртда қолиб кетган Абдураҳмоннинг ўз юртига келиши, ўзи катта бўлган болалар уйини излаб йиғлаши томошабинни бефарқ қолдирмайди.

— Ҳужжатли фильмлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Ҳужжатли фильмлар асосан бугун ҳар соҳада эришилаётган ютуқларни тасвирлаши билан характерлидир. Шунингдек, уларда халқимизнинг яшаш тарзи, урф-одатлари, ўлмас анъаналари ҳам ўз аксини топмоқда. Бир сўз билан айтганда, ҳужжатли фильмлар мустақил республикамизни жаҳонга танитиш воситаларидан биридир. Шунданми, уларга чет элларда қизиқиш жуда катта. Шу йилнинг ноябрь ойида Ҳиндистонда ўзбек киноси кунлари ўтказилди. Бешта бадиий ва бешта ҳужжатли фильм тақдим этдик. Ҳинд дўстларимиз тузган дастурга кўра аввал иккита ҳужжатли, сўнг бадиий фильм қўйиб берилди. Бошда томошабинларни бирданига иккита ҳужжатли фильм зериктириб қўймасмикин, дея анча хавотирлангандик. Янглишган эканмиз. Миқ этмасдан кўришди. Ҳатто фильмнинг ўзларига маъқул бўлган ерида завқланиб, чапак ҳам чалиб қўйишарди.

Йил давомида кўпгина ҳужжатли фильмлар ишланди. Президентимизнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида» асари асосида 12 қисмли фильмнинг учтаси томошабинлар эътиборига ҳавола этилди, яна учтаси ишланаяпти. Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан яқинда икки буюк бобомиз — Имом Бухорийнинг 1225 йиллиги, Аҳмад Фарғонийнинг 1200 йиллиги кенг нишонланди. Шу саналарга атаб «Имом ал-Бухорий», «Аҳмад ал-Фарғоний» илмий-оммабоп фильмлари яратилди. «Ўзбекистон қаҳрамонлари», «Улар Германияда ўқиган эдилар», «Ўзбекистон — Ватаним маним» деб номланган туркум фильмларнинг дастлабкилари тайёр бўлди. Таваллудининг 170 йиллиги муносабати билан улкан қорақалпоқ шоири Бердақ Қарғабой ўғлига бағишланган фильм ниҳоясига етай деб қолди. Жалолиддин Мангуберди ҳақида ҳам бадиий, ҳам ҳужжатли, Огаҳий ижодини акс эттирувчи ҳужжатли, Алпомиш тўғрисида ҳам ҳужжатли, ҳам мультфильм, ҳам бадиий фильм яратиш ишлари бошлаб юборилди.

— Алпомиш ҳақида қандай қилиб ҳужжатли фильм яратиш мумкин? Ҳужжатлар, суратлар йўқ-ку.

— Асосан «Алпомиш» достонини айтувчи бахшилар, оқинлар, илмий-тадқиқот ишлари олиб борган олимлар, шоирларга таянилади бу ишда.

— Ўзингизга маълумки, ўтиб бораётган ушбу йил Президентимиз томонидан «Оила йили» деб эълон қилинганди. Ана шу муносабат билан ҳужжатли кино ижодкорлари оила мавзусига мурожаат этишдими?

— Албатта. Ҳужжатли кино маълум маънода вақтли матбуотга ўхшаш тезкор жанр ҳисобланади. У даврнинг долзарб мавзуларини акс эттиради ўзида. Жорий йилда суратга олинган «Кичик муқаддас Ватан», «Оила», «Маҳалла», «Катта ойи» ҳужжатли ленталарида Ватан, маҳалла ва оиланинг бир-бирига узвий боғлиқлиги, уларнинг одам боласи учун қадрдон гўша эканлиги тасвирланади. Шуни алоҳида айтиб ўтишни истардимки, киночилар (актёрлар, операторлар, режиссёрлар) фақаттина фильм ишлаш билан чекланиб қолаётганлари йўқ. Улар ўзбек киносини юксалтириш учун турли тадбирлар уюштириб, унда ўзлари ҳам фаол иштирок этмоқдалар. Чунончи, яқиндагина Туркманистонда ўзбек киноси кунлари бўлиб ўтди. Август ойида эса Бухорода «Ўзбек фильмлари фестивали» ўтказилиб, сўнгги йилларда ишланган бадиий ва ҳужжатли леyталар барча туманлару чекка қишлоқларгача етиб борди. Мустақиллик байрами арафасида бир хайрли ишни бошладик. Июнь-август ойларида республика вилоятлари ва Қорақалпоғистонга икки-уч нафардан актёр юбордик. Улар пахтакорлар, чорвадорлар ҳузурида, ташкилотлар ва муассасаларда бўлиб, Президентимизнинг Фармонлари, маънавиятга, адабиёт ва санъатга, хусусан кино санъатига ғамхўрлиги ҳақида сўзлаб, сўнг кинофильмлар намойиш этишди. Бу халқимиз маънавияти ва маданиятини юксалтиришга, албатта катта ёрдам беради. Чунки онг янгиланмас, маънавият ривожланмас экан, олға силжиш, ҳуқуқий-демократик давлат қуриш осон кечмайди. Президентимизнинг Самарқанд ва Навоий вилоятлари халқ депутатлари кенгашларининг навбатдан ташқари сессияларида куйиб-ёниб гапиришлари бежиз эмас. Агар ўша вилоятлар ҳокимлари маънавиятли, комил инсон бўлганида, улар бошқараётган ҳудудларда яшаш тарзимизга бутунлай ёт бўлган ҳар хил номаъқулчиликлар палак отмаган бўларди. Демоқчиманки, кино санъати ҳам маънавият. У халқ маънавиятининг асосий бўлаги, ажралмас қисмидир.

— Бугунги ўзбек киноси олдида қандай муаммолар бор?

— Қойилмақом қилиб сценарий ёзадиган ижодкорлар кам. Халқимиз ҳаёти, анъаналарини яхши биладиган ҳақиқий режиссёрлар ҳақида ҳам шу фикрни айтиш мумкин. Шунингдек, ёш режиссёр ва операторлар тайёрлаш кўнгилдагидек эмас.

Очиғини айтганда, ҳеч бир давлатда кино санъатига биздагидек эътибор берилаётгани йўқ. Маънавиятнинг бош ҳомийси ва ҳимоячиси Президентимизнинг ўзлари. Демак, кино санъатининг ҳам асосий ғамхўри Йўлбошчимиздир. Қайси мамлакатда давлат раҳбари маънавият ва маданиятга шахсан эътибор бермоқда?! Йўлбошчимиз истиқлолнинг дастлабки кунлариданоқ бу соҳага алоҳида ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Бунинг замирида миллий ўзбек киноси яратилса ва жаҳон экранларига чиқса, ўзбек деган ном дунёнинг ҳар бурчида жаранглаб турса, деган мақсад ётади. Бундай имтиёз ва имкониятдан иложи борича тўлиқ фойдаланиш, истиқлол мафкурасини кенг халқ оммасига етказишда фаол, фидойи бўлиш барча зиёлилар қатори кино ижодкорларининг ҳам бурчи ҳамда кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир.

«Халқ сўзи» мухбири Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА суҳбатлашди.

ОБ-ҲАВО

Гидрометеорология Бош бошқармасининг хабар беришича, Қорақалпоғистонда ва Хоразм вилоятида ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Баъзи жойларга туман тушади. 11-12 декабрда кечаси 2-7, кундузи 9-14 даража илиқ бўлади. 13-14 декабрда ҳарорат пасайиб, кечаси 4 даража совуқ билан 1 даража илиқ орасида, кундузи 3-8 даража илиқ бўлади.

Бухоро ва Навоий вилоятларида ҳаво кам булутли бўлади, ёғингарчилик бўлмайди. Айрим жойларда туман тушади. 11-12 декабрда кечаси 4-9, кундузи 15-20 даража иссиқ бўлади. Сўнгра ҳарорат пасайиб, кундузи 7-12 даража илиқ бўлади. Навоий вилоятининг шимолида кечаси 2-7, кундузи 11-16 даража илиқ бўлади ва сўнгра ҳарорат пасайиб 4-9 даража илиқ бўлади.

Самарқанд, Жиззах, Сирдарё ва Тошкент вилоятларида ҳаво кам булутли бўлади, ёғингарчилик бўлмайди. Кечаси 4-9, кундузи 15-20 даража илиқ бўлади ва сўнгра 7-12 даражагача пасаяди.

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида ҳаво кам булутли бўлади, ёғингарчилик бўлмайди. Кечаси 7-12, кундузи 17-22 даража иссиқ бўлади ва сўнгра ҳарорат 10-15 даражагача пасаяди.

Фарғона водийсидаги вилоятларда ҳаво кам булутли бўлади, ёғингарчилик кутилмайди. Кечаси 0-5, кундузи 11-16 даража илиқ бўлади.

(ЎзА)

OPEN SOCIETY INSTITUTE - UZBEKISTAN and CURRICULUM RESOURCE CENTER

announces 1999 Spring Sessions
organized in Co-operation with the Departments and Programs of Central European University

With the emphasis on curriculum development, teaching and dissemination of academic resources to higher educational institutions in the region, the Curriculum Resource Center facilitates academic exchange, course development and curriculum reform activities.

Applicants of CRC Sessions must:
- **Be** university teachers and/or professionals (who teach part/time) in the Social Sciences and Humanities **from the region who are preparing new or revising previously taught courses;**
- **Have** sufficient **English language** ability to participate in discussions and use resource materials;
- **Submit an** application with all accompanying required documents **as stated on the CRC application form.**

All costs related to transportation and accommodation during the sessions will be covered by CRC

Schedule of CRC Sessions

13 December 1998
(Application Deadline For The Following Sessions)
Political Sciences: 15-21 February 1999
Medieval Studies: 20-28 February 1999

15 January 1998
(Application Deadline For The Following Sessions)
History: 1-7March 1999
Communication Studies: 1-7 March 1999
Environmental Sciences and Policy: 8-14 March 1999
Gender and Culture: 22-28 March 1999
International Relations and European Studies: 22-28 March 1999

15 March 1999
(Application Deadline For The Following Sessions)
The International Management Center Graduate School of Business jointly with the Weatherhead School of Management of Case Western Reserve University: 24-30 May 1999 (Session will focus on contemporary MBA Curriculum Issues)
Legal Studies: 31 May-6 June 1999

For further information and application forms please contact:

41, Ivlev str, Tashkent
Phone: (3712) 55-61-60, 54-82-43, 40-68-54
E-mail: irina@osi.freenet.uz

®/1219

«Электртармоққурилиш» ОТАЖининг йўқолган бурчак ва девонхона муҳри бекор қилинсин.

Қорақалпоғистон Республикаси «Қаҳрамон» хусусий корхонасига қарашли давлат белгиси 58-39 КПН русумли юк машинасига «Ўзавтолицензия» корпорацияси томонидан берилган лицензия карточкаси йўқолганлиги сабабли уни бекор қилиш ҳақида «Халқ сўзи» газетасининг 1998 йил 2 декабрь сонида эълон берилган эди. Эълон матнидаги АТ серияли № 0004213 рақамли эмас, балки АТ серияли № 0156722 рақамли, деб ўқилсин.

"ГРОТЕКС" ЎЗБЕК-АМЕРИКА ҚЎШМА КОРХОНАСИ

ЭНГ ЗАМОНАВИЙЛАШГАН ТЕХНОЛОГИЯ БЎЙИЧА ХИЗМАТ КЎРСАТАДИ:

МАТБАА МАҲСУЛОТЛАРИНИ ИШЛАШ, ДИЗАЙН БЕРИШ ВА ЧИҚАРИШ БЎЙИЧА:

- *Фахрий ёрлиқлар, дипломлар, плакатлар, открыткалар;*
- *китоб маҳсулотлари;*
- *этикеткалар, биркалар;*
- *бланка маҳсулотлари.*

РАНГ БЎЛИШ ВА ПЛЁНКАГА ЧИҚАРИШ:

- *оригиналларни рангга бўлиш;*
- *74x55 см. бичимдаги рангга бўлинган диапозитивларни чиқариш;*
- *А4 ва А3 бичимдаги рангли матбаачилик намуналарини, жумладан, уларни буюртмачиларнинг файллари билан чиқариш.*

КЎПАЙТИРУВЧИ УСКУНАЛАР УЧУН А4 БИЧИМДАГИ ҚОҒОЗЛАР СОТИЛАДИ.

Тел. 144-11-60, 144-59-64. Факс: 144-65-87.

LL@1205

ECO LOT

«ЭКОЛОТ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ учинчи серияли 100 сўмлик лаҳзали пуллик лотереялар сотилиши якунланганини хабар қилади.

Шу серияга мансуб бўлган ютуқли чипталарни тўлов учун 1999 йил 1 майгача қуйидаги манзилга топшириш мумкин: Тошкент шаҳри, А.Тўқай кўчаси, 1, 6-қават, «ЭКОЛОТ» қўшма корхонаси.

Юқорида кўрсатилган муддатдан сўнг чипталар ўз кучини йўқотади, улар бўйича ютуқлар тўланмайди ва эътирозлар қабул қилинмайди.

«ЭКОЛОТ» қўшма корхонаси маъмурияти.
Телефонлар: (3712) 34-33-30, (371) 133-06-65.

LL@1224

ҲУРМАТЛИ ЖАНОБЛАР!

«ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ-ХОЛДИНГ»
компанияси

Сизларни 1998 йил 21-25 декабрь кунлари «ЎЗЭКСПОМАРКАЗ»да бўлиб ўтадиган «АГРОПРОДУКТ - 99» иккинчи халқаро ярмаркасига таклиф этади.

Манзилимиз: *Тошкент ш., Амир Темур кўчаси, 107. 4-сонли павильон, соат 10.00 дан 17.00 гача.*

Ярмаркада холдинг компанияси корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар - турли хил ҳўл мева ҳамда сабзавотлар, мева-сабзавот консервалари, мева-сабзавот ва узум шарбатлари, қуюлтирилган шарбатлар, қуритилган мева-сабзавот ва узум, ҳар хил узум винолари ва вино маҳсулотлари, шампан виноси, коньяк ва бальзамлар ҳамда бошқа хил маҳсулотлар намойиш этилади.

Ярмаркада иштирок этиш орқали сиз корхона ва фирмалар билан келишилган нархларда бевосита шартномалар тузиш имкониятига эга бўласиз.

Маълумотлар учун қуйидаги телефонларга мурожаат этишингиз мумкин: 144-11-34, факс: 144-39-47.

®/1218

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги — ЎзА жамоаси агентликнинг Бухоро вилояти бўйича собиқ мухбири **Абдумажид ФОЗИЛОВнинг** вафоти муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг қонунчиликни мустаҳкамлаш муаммолари ва прокурор-терговов ходимлари малакасини ошириш Маркази жамоаси Хоразм вилояти прокурори **Юсуп РАҲМОНОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети жамоаси Хорижий мутахассисларни тайёрлаш маркази раҳбари, сиёсатшунослик кафедрасининг доценти **Евгений Георгиевич ЭТНЮКОВнинг** вафот этгани муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия билдиради.

Биринчи Тошкент давлат тиббиёт институти ректорлиги, клиника, жамоа ташкилотлари ва институтнинг умумий жарроҳлик кафедраси жамоаси шу кафедранинг доценти, тиббиёт фанлари номзоди Мирзоҳид Абидовга онаси **Муборак АБИДОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»), **А. ЖАББОРОВ, С. ЗИНИН, М. МИРАЛИМОВ, С. МУҲИДДИНОВ** (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), **Л. ПАК** (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), **М. САФАРОВ, Р. ФАРҲОДИЙ, И. ХУДОЁРОВ, И. ШОҒУЛОМОВ, Ў. ҲОШИМОВ.**

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0608, 27517 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи муҳаррир — Н. ТОШЕВ.
Навбатчи — Н. МУСОМОВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 21.00

1 2 3 4 5 6